

Kesämökin laajennus

Mikko Karppanen

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sisustusarkkitehtuuri | Muotoilun koulutusohjelma

Opinnäytetyö 2015

Tiivistelmä – Abstract

Tekijä(t) Otsikko	Mikko Karppanen Kesämökin laajennus
Sivumäärä Aika	57 26.4.2015
Tutkinto	Muotoilija AMK
Koulutusohjelma	Muotoilu
Suuntautumisvaihtoehto	Sisustusarkkitehtuuri
Ohjaaja(t)	Pasi Pänkäläinen Ville-Matti Vilkkä
<p>Tässä opinnäytetyössä suunnittelen laajennusosan rakentamaani kesämökkiin, joka sijaitsee perheeni kesäpaikassa. Taustoittaakseni tekemiäni suunnitteluratkaisuja esittelen vuonna 1959 hankitun paikan historiaa, rakennuskantaa ja tyyliä sekä peilaan sitä mökkeilyn historiaan Suomessa. Kuvailen erityisesti oman mökkini suunnittelu- ja rakennusprosessia piirustusten, valokuvien ja rakennuspäiväkirja-merkintöjen avulla, koska sitä koskevat valintani vaikuttavat olennaisesti uuden osan suunnitteluun.</p> <p>Laajennusosan suunnittelun lähtökohtina ovat asuintilan lisääminen, uuden osan luonteva sovittaminen olemassa olevaan rakennukseen ja maastoon, koko mökin ympäristön monipuolisempi käyttö sekä kesäpaikan rakennusperinteen uudistaminen. Tavoitteena on parantaa mökin toiminnallisuutta, lämmitystä ja ilmanvaihtoa sekä kulkua ulkoalueille.</p> <p>Laajennusosa liittyy alkuperäisen mökin kaakkoispäättyyn 90 asteen kulmassa muodostaen L:n muotoisen rakennuksen, joka on kahdessa tasossa. Uusi pääsisäänkäynti ja eteinen ovat samassa tasossa vanhan osan kanssa, kun taas muu osa on hieman alle metrin alempana. Olemassa olevaan mökkiin jää keittiö. Nukkuminen, oleskelu sekä osa säilytystilasta siirretään laajennusosaan. Eteinen toimii siirtymätilana, joka samaan aikaan myös jakaa ja yhdistää rakennuksen molemmat puolet. Sen kautta kuljetaan keittiöön sekä oleskelutilaan. Uuden osan keskellä on hormi, jonka molemmilla puolilla on sekä uutta että vanhaa puolta lämmittävät tulisijat. Laajennusosan toisella puolella on avattavat lasiovet, jotka mahdollistavat oleskelutilan jatkumisen ulos terassille.</p> <p>Rakentamani mökki noudattaa tyylillisesti kesäpaikkamme rakennusperinnettä, mutta laajennusosan suunnittelutyössä näkökulmana on uuden luominen vanha huomioon ottaen. Laajennusosa on vanhaan rakennuskantaan istuva mutta samalla moderni.</p>	
Avainsanat	Kesämökki, vapaa-ajan asunto, talon laajennus

Author(s) Title	Mikko Karppanen The Extension Of A Summer Cottage
Number of Pages Date	57 April 26, 2015
Degree	Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme	Design
Specialisation option	Interior Architecture
Instructor(s)	Pasi Pänkäläinen Ville-Matti Vilkkä
<p>The aim of this thesis is to design an extension to the summer cottage I have built in my family's summer place. I present the history of the summer place bought in 1959 and its building base and style in order to justify my design solutions. The main focus is on the planning and building process of my own cottage because its design solutions influence the planning of the extension intrinsically.</p> <p>There are four principles in the planning of the extension: to add space, to fit the extension to the existing building and to the milieu smoothly, to have multifaceted usage of the surroundings and to take a step forward in the site's building tradition. The aim is to improve the functionality of the cottage and also to have better heating and ventilation.</p> <p>The extension and the existing part of the cottage form an L-shape building on two levels. The new main entrance and vestibule are on the same level with the older part whereas the other functions are on the lower level. The kitchen remains in the existing cottage. The extension offers room for sleeping, socializing and storing. The vestibule divides but also connects the old and new parts of the cottage. In the heart of the new part there is a chimney. Two fireplaces on both sides of it heat the whole building. On the other side of the cottage the interior can be extended to the terrace by sliding glass doors.</p> <p>The cottage that I have built earlier is faithful to the style and tradition of our summer place's building base but the extension was designed from the standing point of creating something more contemporary without forgetting traditions. The extension is modern but it fits in with the existing milieu harmoniously.</p>	
Keywords	Summer cottage, vacation home, building extension

Sisällysluettelo

1 Johdanto	4
2 Saari	5
3 Mökki	14
3.1 Lähtökohdat	15
3.2 Rakennusvaiheet	16
3.3 Piirustukset	20
4 Laajennusosan suunnittelu	26
4.1 Lähtökohdat	27
4.2 Tavoitteet	27
4.3 Suunnitteluongelma	27
4.4 Referenssit	28
4.5 Luonnokset	29
5 Laajennusosa	33
5.1 Piirustukset	35
5.2 Rakennepiirustukset ja detaljit	47
5.4 Verhoilumateriaalit	53
5.5 Kalusteet	54
6 Pohdintaa	55
7 Yhteenveto	56
Lähteet	57
Kualähteet	57
Kirjallisuutta	57

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön aiheena on kesämökin laajennus. Suunnitellen laajennusosan pieneen kesämökkiini, joka sijaitsee perheeni kesäpaikassa Länsi-Uudenmaan saaristossa. Tässä työssä kutsun kesäpaikkaamme Saareksi. Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö. Tavoitteenani on suunnitella olemassa olevaan mökkiin ja sitä ympäröivään maastoon luontevasti sulautuva uudisosa, joka olisi suurin piirtein saman kokoinen kuin alkuperäinen osa. Työssäni tutkin myös, miten voin jatkaa kesäpaikan vahvaa rakennusperinnettä vieden sitä silti modernimpaan suuntaan. Käyn läpi Saaren (rakennus)historiaa ja peilaan sitä tuleviin sekä jo tekemiini suunnitteluratkaisuihin. Esittelen olemassa olevan mökin rakenteellisia ja tyyliin liittyviä valintojani sekä tilaohjelman taustoittaakseni laajennusosan suunnittelua koskevia lähtökohtia ja ratkaisuja.

Opinnäytetyöni toisessa luvussa kerron kesäpaikkamme tarinan verraten sitä mökkeilyn historiaan Suomessa. Hyödynnän perheeni valokuva-arkistoa sekä isäni ja setäni kanssa käymiäni keskusteluja. Kolmas luku keskittyy puolestaan rakentamaani kesäasuntoon. Kuvailen sen suunnittelu- ja rakennusprosessia piirustusten, valokuvien ja rakennuspäiväkirjamerkintöjen avulla. Neljännessä luvussa määrittelen laajennusosan suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet sekä käyn läpi referenssejä ja luonnoksia. Viidennessä luvussa esittelen laajennusosan suunnitelman. Lopuksi arvioin toteutunutta suunnitelmaa.

Kaikki opinnäytetyön piirustukset on alun perin tulostettu joko mittakaavaan 1:20, 1:10 tai 1:5. Kuvia on jouduttu pienentämään taitollisista syistä. Koska opinnäytetyötä luetaan sähköisessä muodossa eri kokoisilta näytöiltä lukijasta riippuen, mittakaava ei kuitenkaan päde. Näin ollen piirustusten alkuperäisellä mittakaavalla ei ole merkitystä tässä nimenomaisessa PDF-tiedostossa. Piirustuksia onkin tarkoitus suurentaa niitä lukiessa, jolloin viivojen paksuuserot näkyvät selvemmin. Piirustukset eivät siis ole mittakaavassa.

2 Saari

Suomalaiset ovat mökkikansaa. Runsaalla neljänneksellä kotitalouksista on vapaa-ajan asunto. Suhteutettuna Suomen väkilukuun suomalaisilla on kakkosasuntoja käytössään useammin kuin muilla EU:n jäsenmaiden kansalaisilla (Reijo 2002, Alasuutarien 2010, 11 mukaan). Vuonna 2013 Suomessa oli 498 700 kesämökkiä (Tilastokeskus 2014). Kun lisätään ilman lupaa rakennetut mökit, loma-asuntona käytettävät maatilat ja muilla kuin loma-asuntonimikkeellä olevat kiinteistöt, luku nousee noin 550 000:een (RTS 2009, Alasuutarien 2010, 11 mukaan). Eniten kesämökkejä on Varsinais-Suomessa ja Etelä-Savossa (Tilastokeskus 2014). Rakennusten lukumäärän lisäksi suomalaisten mökki-innostuksesta kertoo se, että tutkimusten mukaan suomalaiset viihtyvät kesämökeillään. Esimerkiksi suomalaista makua käsittelevässä laajassa tutkimuksessaan Purhonen ja työryhmä (2014, 272–277) huomasivat, että kesämökkeily on suomalaisten ylivoimaisesti pidetyin lomanviettotapa sosiaalisesta taustasta riippumatta.

Sukuni kesäpaikka sijaitsee saaristossa Uudellamaalla, joka on tilastojen mukaan myös mökkirikas maakunta (Tilastokeskus 2014). Kesäpaikka Saarella on perheelleni erittäin tärkeä. Olen viettänyt siellä kaikki lapsuuteni kesät veljeni ja serkkujeni kanssa. Kokoonnumme sinne yhä kesäisin. Kuten monille suomalaisille, kesäpaikka edustaa minulle irtiottoa arjesta ja aikataulutonta elämää luonnon keskellä (Alasuutari 2010, 118–122; Aho & Ilola 2006, 16–17).

Isovanhempani ostivat tontin Saaresta vuonna 1959. Kakkosasumista koskevissa tutkimuksissa tätä toisen maailmansodan jälkeistä aikakautta kutsutaan joukkokaudeksi (Vuori 1966, Ahon & Ilolan mukaan 2006, 21–22), jolloin yhä isompi osa suomalaisista omisti kesämökin. Kookkaat huvilat muuttuivat vaatimattomiksi mökeiksi, jotka olivat suurelta osin pieniä ja yksinkertaisia loma-asuntoja. Tällaisen isoisänikin rakensi.

Mökin sijoitus sekä materiaali- ja värivalinnat sulauttavat sen lähes osaksi luontoa.

Tontti ostettiin kalastaja-maanviljelijäpariskunnalta, joka asui saaren etelärannan puolella. Isovanhempani olivat etsineet kesäpaikkaa meren lähetyviltä sopivan automatkan päästä Helsingistä. Saaren tontti löytyi lehti-ilmoituksen kautta. Vaikka perille ei pääsytäkään autolla kuten isoisäni oli ajatellut, paikan tunnelma vakuutti isoäitini, isäni ja setäni heti. Isoisäni pienestä epäröinnistä huolimatta kaupat tehtiin nopeasti. Ostoreissua varten isovanhempani ostivat myös ensimmäisen veneensä. Veneilystä muodostuikin tärkeä ja olennainen osa perheemme vapaa-ajan viettoa.

Ensimmäisen mökin perustuksia kaivettiin jo ostovuonna 1959, mutta varsinainen rakentaminen aloitettiin vasta seuraavana keväänä. Rakennustöiden aikana isoisäni perheineen asui alkeellisesti tontille kyhätysissä pahvimajassa ja söi meriveteen valmistettua haukisoppaa. Ensimmäistä kesää leimasi ankara työnteko niin kuin usein suomalaisilla mökeillä (Alasuutari 2010, 38). Noin kahdenkymmenen neliön mökki valmistuikin nopeasti syksyyn mennessä.

Mökissä oli yksi huone, kuisti ja pieni sauna. Kuusi vuotta myöhemmin mökkiä laajennettiin rakentamalla toinen huone. Tälle uudelle puolelle tehtiin tilavampi keittiö ja iso leivinuuni. Vanhan ja uuden puolen yhteenlaskettu pinta-ala on noin kolmekymmentä neliötä, joka vastaa tyyppillistä aikakauden kesäasunnon keskimääräistä pinta-alaa (Aho & Ilola 2006, 23).

Tämä ensimmäinen mökki määrätti Saaren tulevan rakennuskannan tyylin. Siinä on puurankorakenne ja rima-lautaverhoilu sekä tiilikatto. Mökki on maalattu tummanruskealla, lähes mustalla puunsuojamaalilla. Alun perin ovet ja ikkunankarmit sekä kansallisromanttisvaikutteiset puuaiheet lakattiin itsesekoitetulla hie-man siniseen taittuvalla vihreäksi sävytetyllä lakalla, jonka metallisen kirpeän vihreän värin alta kuului puu. Kun ovet ja ikkunat korjautsmaalattiin, niiden sävy ja kuultoaste muuttuivat, mutta ne säilyivät vihreinä. Tyyli eroaa saaristolle tyyppillisestä punaiseksi tai keltaiseksi maalatusta valkopielisestä talosta. Valitettavasti ei tiedetä, miten isoisäni päätyi näihin tyylliratkaisuihin, mutta hänen valintansa näkyvät edelleen vahvasti kaikissa Saaren rakennuksissa asuinmökeistä talousrakennuksiin. Perinne on vahva, vaikka jokaisesta rakennuksesta voi tunnistaa myös tekijänsä kädenjäljen.

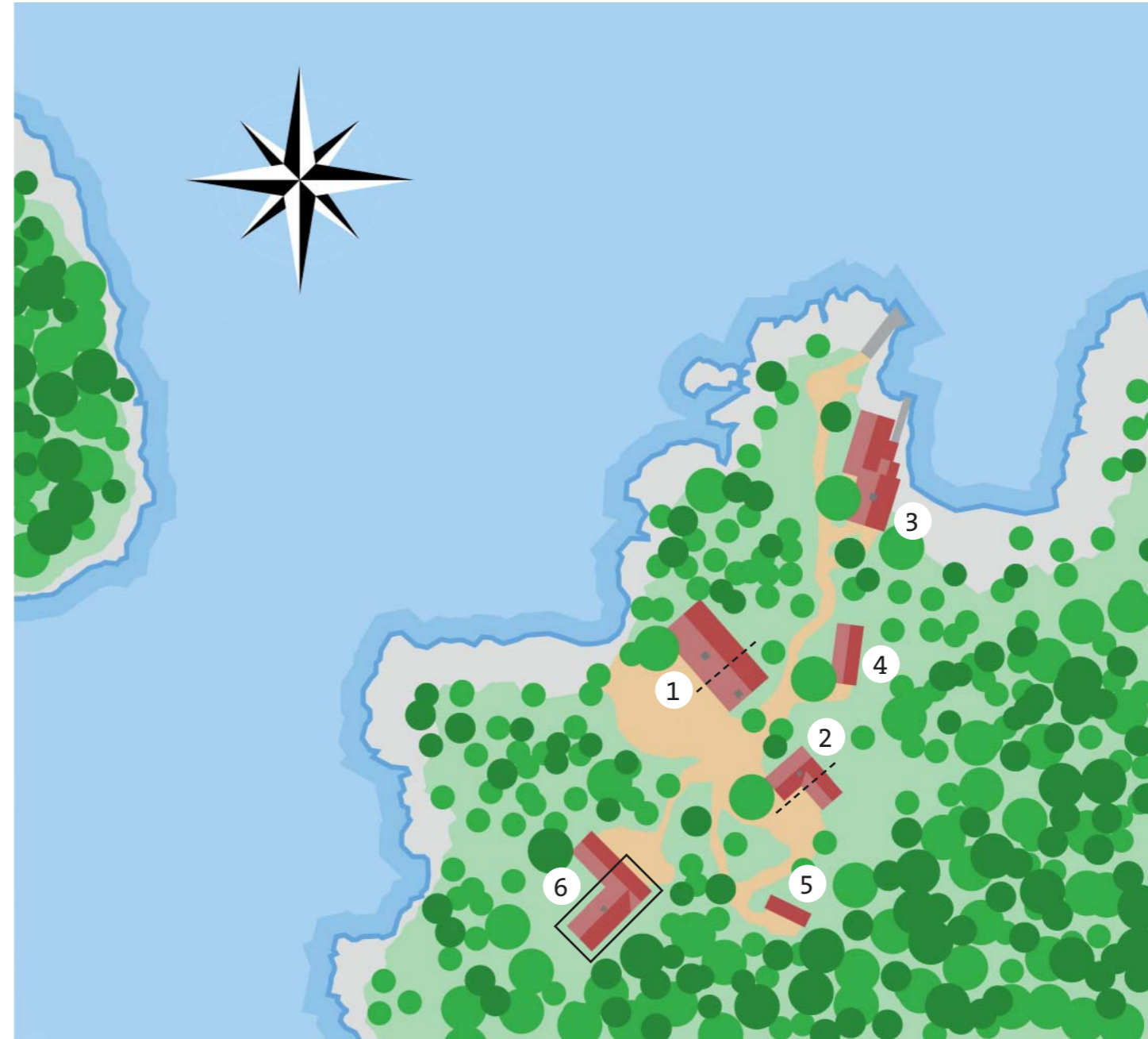
Ison mökin seinät on verhoiltu hirsipaneeleilla.

Saaren rakennuskanta on kasvanut vuosien mittaan. Vuonna 1970 isoisäni rakensi toisen mökin setäni, perheen nuorimman pojan, perheelle. Tätä mökkiä ryhdyttiin kutsumaan Pikkumökiksi ja siten ensimmäisestä tuli luonnollisesti Iso mökki. Vuosina 1973–74 setäni piirsi ja isoisäni rakensi venevajan sekä uuden tilavamman saunan. Kahdeksankymmentäluvun alussa isoisäni teki vielä kunnollisen puuvajan, jonka yhteydessä oli ulkokuusi. Isovanhempieni kuoleman jälkeen vuosituhaten vaihteessa setäni laajensi ja peruskorjasi Pikkumökkiä ja vanhempani muuttivat puuvajan kesäasunnokseen. Samalla rakennettiin uusi puuvaja ja ulkokuusi hie-man kauemmaksi pihapiiristä. Viimeisin rakennushanke Saaressa on suunnittelemani ja rakentamani mökki, joka valmistui 2014. Tähän mökkiin suunnittelen laajennusosan.

Yhtenäinen tyyli näkyy myös mökkien sisätiloissa. Asuinmökkeissä ja saunassa on puulattia ja sisäverhoilu on käytetty puupanelointia. Vaikka jokaisen mökin panelointi edustaa rakentamisaikakautensa tyyliä ja osassa lattia on maalattu, kaikissa sisätiloissa on samankaltainen vahva puuntuntu. Tuoksu ja puussa ajan myötä tapahtuvat muutokset ovat tärkeä osa sisustusta ja tunnelmaa. Puu näkyy myös kalustevalinnoissa kautta linjan. Nykystandardien mukaan mökkien varustelutaso ei ole kovin korkea, sillä toisin kuin ehkä useimmissa vapaa-ajan asunnoissa siellä ei ole juoksevaa vettä eikä sähköä (ks. esim. Kolbe 2004, 63).

Yhtenäisen tyylin ja rakennustavan lisäksi Saaren mökeille on ominaista, että ne istuvat maastoon luontevasti ja että ne on rakennettu luontoa kunnioittaen. Saaressa vietetään paljon aikaa ulkona: pihalla, kallioilla, metsässä ja merellä. Piha-alueet ja tontin kalliot ja metsät on pyritty pitämään luonnonmukaisina. Terrassit ja mökkien edustoilla olevat kivetykset sitovat rakennukset luontoon.

Asemakaavassa (kuva 1) näkyy, miten eri rakennukset sijoittuvat ja että ne muodostavat kylämäisen kokonaisuuden. Muut kuvat osoittavat hyvin Saaren rakennuksien yhtenäisen tyylin.

kuva 1

1. Iso mökki 1960, laajennus 1966
2. Pikkumökki 1970, laajennus 2000
3. venevaja ja saunarakennus 1974
4. puuvaja 1983, kunnostus kesäasunnoksi 2008
5. uusi puuvaja ja ulkokäymälä 2007
6. rakentamani mökki 2014, laajennusosa ympäröity

Alkuperäinen mökki valmistui vuonna 1960.
Kuvassa mökkiä viimeistellään tiilikatteella seuraavana kesänä.
Sauna on mökin kaakkoispäädystä.

Mökkiä jatkettiin muutama vuosi myöhemmin.
Laajennusosaan sijoitettiin muun muassa
isompi keittiö ja leivinuuni.

Setäni perheelle rakennettu ns. Pikkumökki alkuperäisessä asussaan kesällä 1973.

Pikkumökin laajennuksen yhteydessä setäni muutti rakennuksen katto-kulman yhtenäiseksi Ison mökin kanssa.

Juuri valmistuneen Pikkumökin takapihalla syksyllä 1970...

... ja noin kolme vuosikymmentä myöhemmin.

Ennen venevajan valmistumista veneet vedettiin vinssillä pihalle talveksi.

Sauna ja venevaja rakenteilla vuonna 1973.

Puuvaja ennen kunnostamista kesäasunnoksi.

Mökin mitat säilyivät samoina, vaikka lähes kaikki mökissä on uusittu.

Uusi puuvaja ja ulkokäymälä

Oma mökkini on rakennettu hieman kauemmaksi pihapiiristä.

3 Mökki

Saaren useat rakennusprojektit ovat aina kiinnostaneet minua. Viimeistään isäni kahdenasuttavaksi pikkumökiksi kunnostama puuvaja sinetöi päätöksen suunnitella ja rakentaa oma mökki. Halusin ymmärtää käytännössä, miten puutalo suunnitellaan ja rakennetaan.

3.1 Lähtökohdat

Kesällä 2010 löysimme sopivan paikan pienelle kesämökille, jonka rakentamisesta olin haaveillut jo vuosia. Paikka löytyi itse asiassa sattumalta. Olimme vaimoni kanssa oikaisemassa pienehkön metsikön läpi suorittamaan mittauksia aiemmin kaavailemaamme rakennuspaikkaan, kun rinnettä ylittäessä tulimme tasaiselle aukiolle. Paikka oli minulle toki tuttu, niin kuin jokainen muukin neliometri saaren tontilla, mutta epätavanomainen lähestymisuunta paljasti siitä uudenlaisen näkymän. Paikka oli muuhun maastoon nähden verrattain korkealla, kuitenkin merelle päin katajien ja nuorten mäntyjen takana kuin piilossa. Puiden välistä aukesi upea merinäköala auringonlaskun suuntaan. Mäen laelta näkyi muiden mökkien muodostama pihapiiri, johon sieltä oli luonteva

yhteys. Hylkäsimme siltä seisomalta mittausaikeet toisaalla ja ryhdyimme sovittamaan mökkiä kepein ja naruin juuri löytämäämme maastoon.

Mökin neljä nurkkaa asettuivat kuin itsestään paikoilleen niin, että pidempi sivu sijoittui luode-kaakkoakselille. Olimme alustavasti miettineet mökin kokoa ja päätyneet siihen, että noin 10–15 m² riittäisi hyvin meille, kahdelle aikuiselle. Suorakaiteen muotoisessa mökissä olisi vain parisänky, pieni pöytä ja tuolit sekä vaatimaton keittiö. Tulisijaa ei tarvittaisi: kylmiä öitä vastaan taisteltaisiin kaasulämmittimellä. Mökki olisi tarkoitettu ensisijaisesti nukkumista varten. Koska Saaren tiivis sosiaalinen kesänvietto suvun ja ystävien kesken tapahtuu Ison mökin ja Pikkumökin pihapiirissä ulkokeittiön ja saunojen läheisyydessä, mökki tarjoaisi myös mahdollisuuden vetäytyä omaan rauhaan.

Uudelle lisärakennukselle ei varsinaisesti ollut tarvetta, eikä mielessäni ollutkaan rakentaa mitään isoa huvilaa. Paitsi että saaren suhteellisen tiivis rakennuskanta saneli sen, myös omat lähtökohtani puhuivat pienemmän hankkeen puolesta. Kokemattoman ensirakentajan olisi sitä paitsi huomattavasti helpompi hallita pienempi projekti. Lisäksi täytyi huomioida kustannuksia ja käytettävissä olevaa aikaa. Loppusyksyllä 2010 ryhdyimme suunnittelemaan mökkiä tarkemmin. Valitun sijainnin koko ja maastossa olevat puut ja kalliot määrittivät pohjan päämitoiksi noin 3 m x 4,5 m. Talven aikana teimme lopulliset suunnitelmat ja laskimme materiaalimenekin. Rakennustarvikkeet tilattiin alkukevällä 2011, ja varsinainen rakentaminen alkoi huhtikuussa. Kolme vuotta myöhemmin mökkini valmistui. Kuvaan rakennusprosessia tarkemmin luvussa 3.2.

3.2 Rakennusvaiheet

Tässä luvussa kuvailen suunnittelu- ja rakennusprojektia kuvien ja päiväkirjamerkintöjen avulla. Aikajana (kuva 2) osoittaa eri rakennusvaiheet sekä niiden ajankohdan ja järjestyksen. Aikajanasta näkyy, että ensimmäisen kesän rakennuskausi oli muita pidempi ja tehokkain. Silloin tein mökin rakenteen, vesikaton ja ulkoverhoilun.

Seuraavana kesänä työstin sisäverhoilua, joka vaati enemmän tarkkuutta ja aikaa. Saman vuoden syksynä pääsimme muuttamaan mökkiin. Kahtena viimeisenä vuotena työtahti hidastui perhetilanteen muuttumisen sekä työtehtävien vähenemisen takia.

Vuosi	Rakennusvaihe		Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu
2011	Perustukset	27.4.-19.5.		■			
	Runko	3.6.-16.6.			■		
	Vesikatto	8.6.-12.6.			■		
	Ulkovuoraus	17.6.-26.6.			■		
	Maalaus	17.6.-7.7.			■	■	
	Ikkunat	5.7.-10.7.				■	
	Parvi	6.7.-11.7.				■	
	Eristeet	6.7.-11.7. 30.7.-28.8.				■	■
	Ovi	7.7.-11.7. 12.8.-27.8.				■	■
Loma	12.7.-29.7.					■	
2012	Sisäpanelointi	5.6.-1.7.			■		
	Parvi	1.7.-2.7. 16.8.				■	■
	Lattia	7.7.-9.7.				■	
	Loma	10.7.-1.8.					■
2013	Terassi	4.6.-27.6.			■		
	Keittiö	29.6.-8.7.				■	
2014	Keittiö	18.6.-21.7.			■	■	
	Viemäröinti	18.6.-11.7.			■	■	

Kuva 2

Mökin paikka määriteltiin suorakulmalla, linjalaudoilla ja ristimitoilla.

Mäen päältä löytyi tasainen, puiden ympäröimä paljas kohta, joten mökin tieltä ei tarvinnut kaataa puita.

Mökki on perustettu kahdentoista betonipilarin päälle, jotka on valettu nk. jankko-maaperään. Jankko on tiivistynyt maakerros, jonka läpi vesi ei pääse tunkeutumaan (Vasama 2013). Tästä johtuen perustuksia haittaavaa routimista ei tapahdu.

Kuten muissakin Saaren rakennuksissa tähänkin mökkiin tehtiin puurankorakenne ja rima-lautaverhoilu Saaren rakennusperinteen mukaan.

Parven rakenteella on mökkiä jäykistävä funktio.

Mökin lämmöneristeenä käytettiin polyuretaanieristelevyjä, joiden molemmilla puolilla on alumiinilaminaatti. Polyuretaanieristeiset rakenteet eivät edellytä erillistä höyrynsulkukerrosta eivätkä tuulensuojalevyjä.

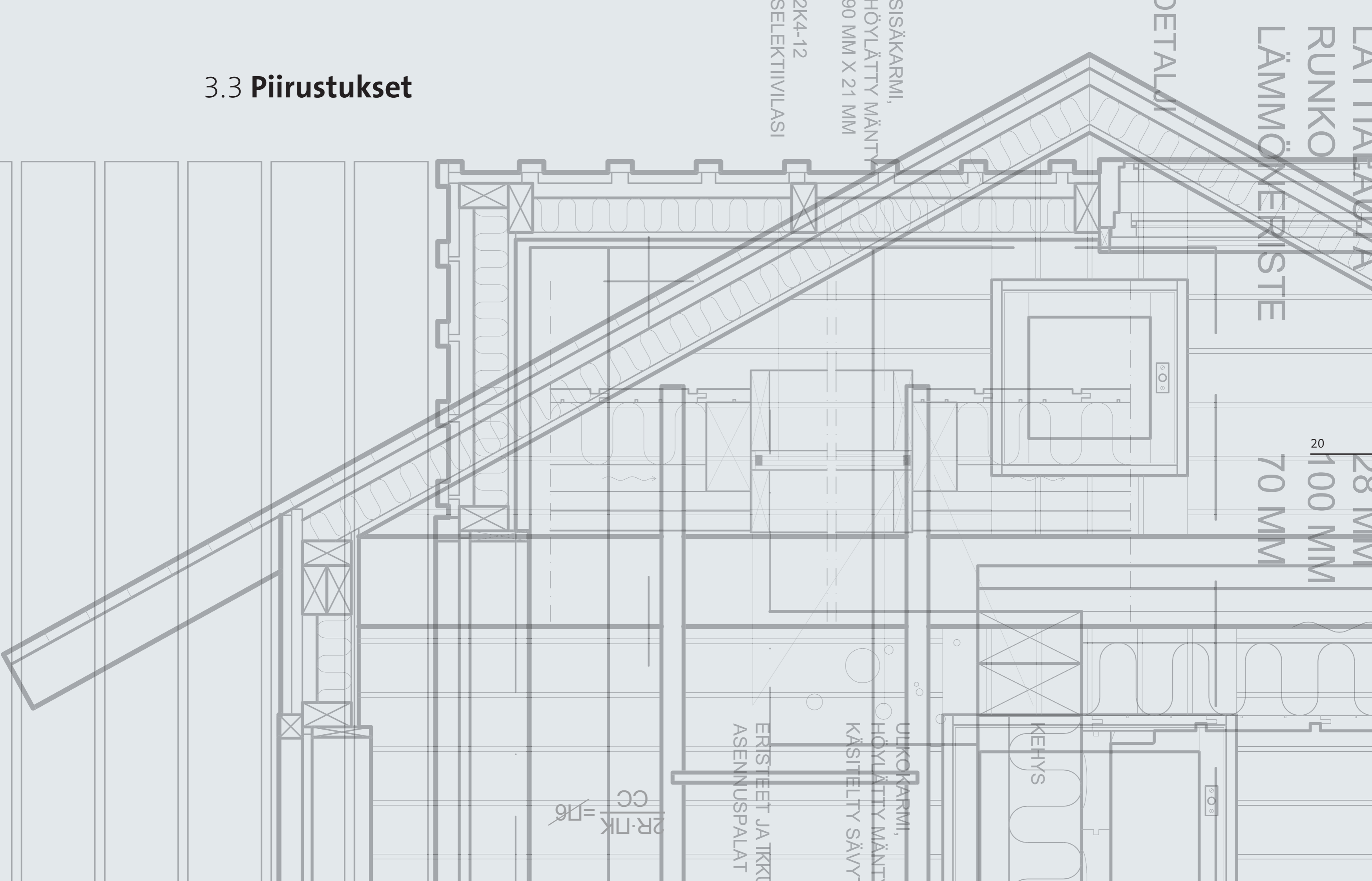

Sisätila on verhoiltu käsittelemättömällä STS-mäntypaneelilla, jossa on suora 10 mm sauma. Ohut teräväreunainen sauma luo tilaan arkkitehtonista ryhtiä. Viimeistellyn ilmeen saamiseksi nurkkiin, seinien ja katon yhtymäkohtiin eikä katonharjalle ole asennettu listoja. Lattia on kuusilankkua, joka on käsitelty kiiltävällä lakalla. Päädyissä ikkunoiden kohdalla pystypanelointi korostaa korkeaa tilaa ja elävöittää seinäpintoja.

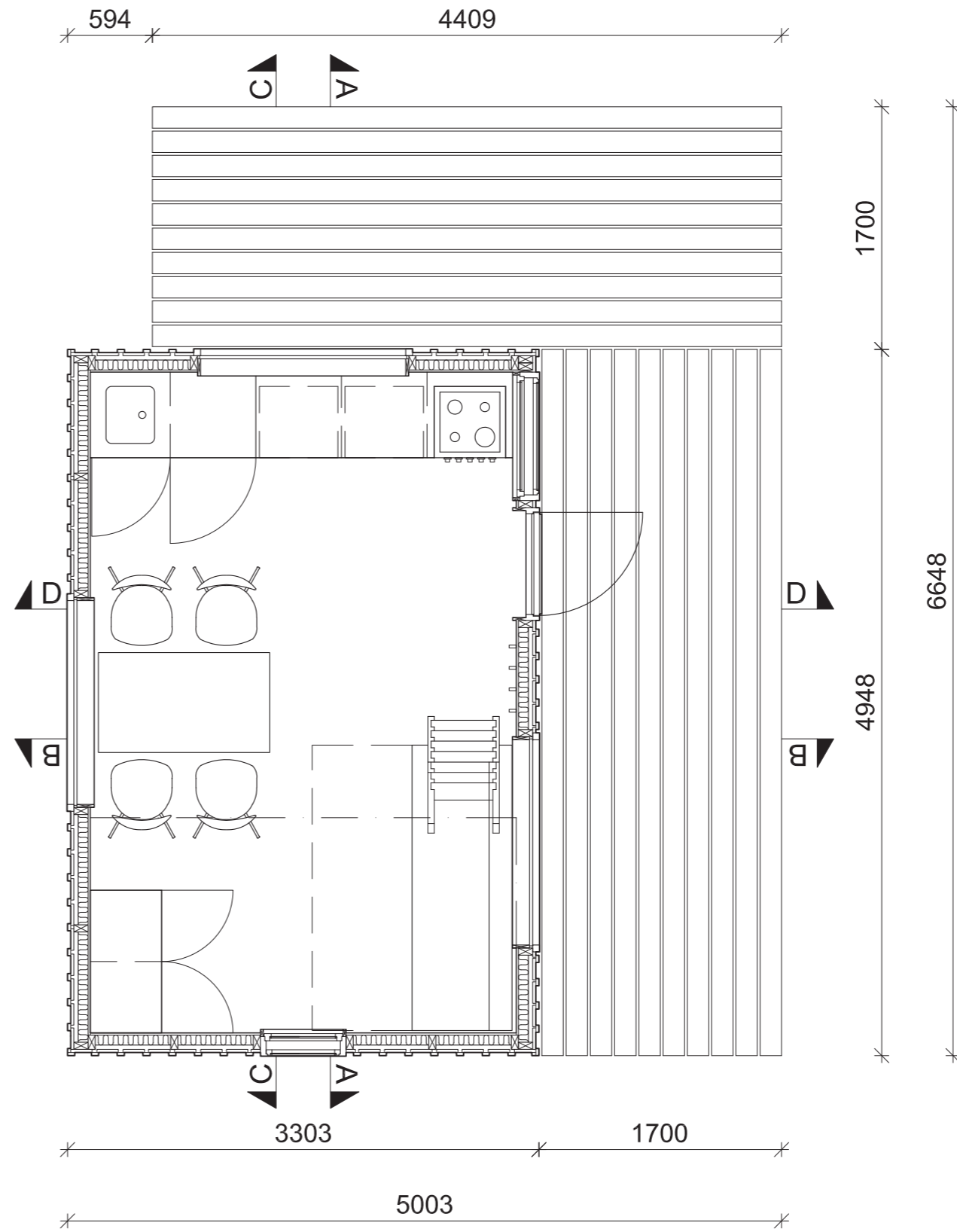
Aurinkoinen takapiha on edelleen luonnontilassa.

3.3 Piirustukset

Pohjapiirustus

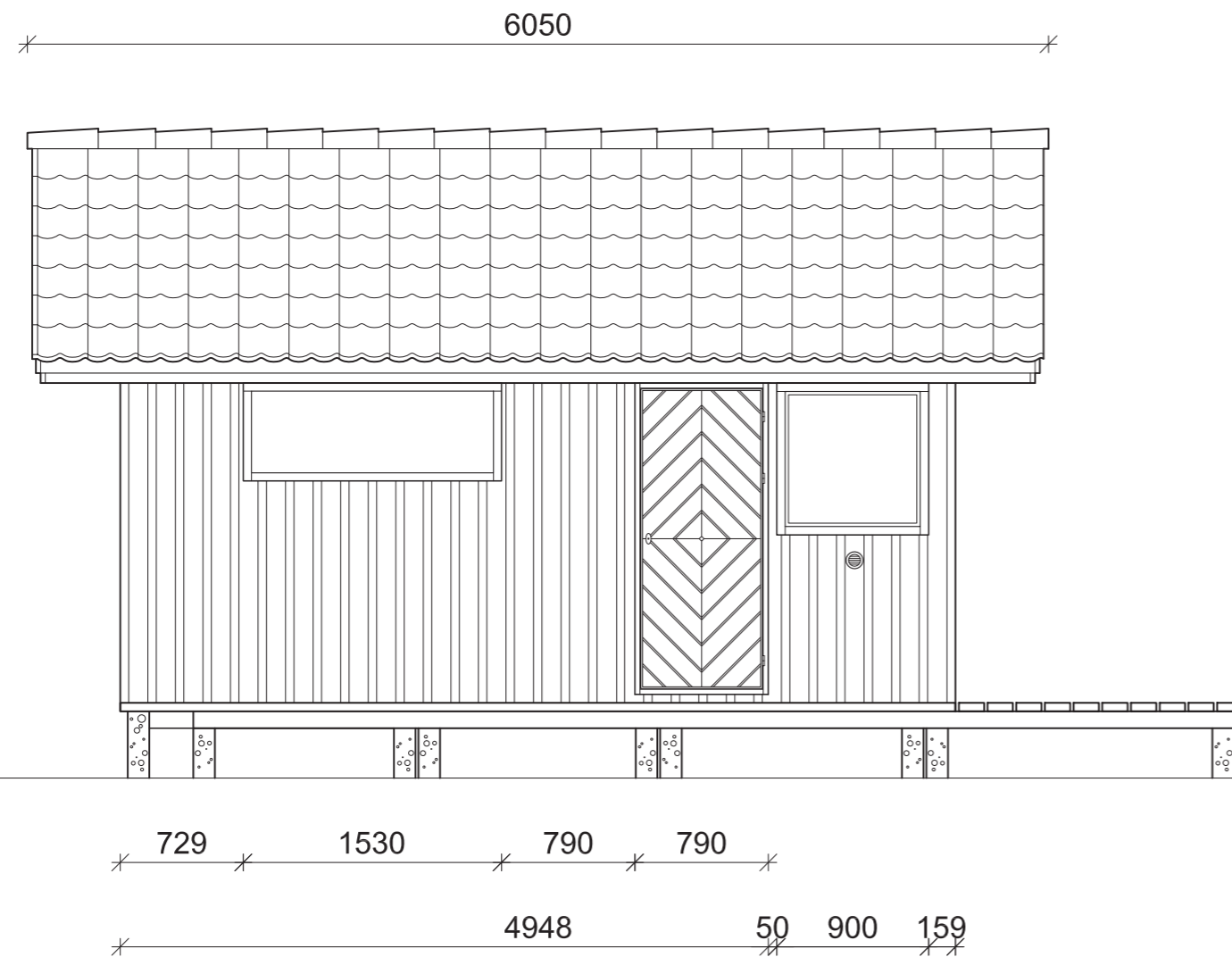
Mökissä on vain yksi huone, johon kaikki toiminnot on mahdutettu. Varsinaista eteistä ei ole, mutta ulkovaatteille on naulakko sisään tultaessa vasemmalla. Luoteispäädystä on keittiö. Keittiötason alla on säilytystilaa. Lounaissivulla ikkunan vieressä ruokaillaan ja oleskellaan. Parven alla on vuodesohva, joka on rajattu muusta tilasta parvelle johtavilla tikkailla. Tikkaat toimivat tilanjakajana keittiön ja vuodesohvan välissä. Parvelle mentäessä tikkaat siirretään keskemmälle huonetta. Päivisin vuodesohva toimii sohvana ja yöllä parisänkynä. Vuodesohvan alla on laatikko, jossa säilytetään vuodevaatteita. Parvella on nukkumatila kahdelle aikuiselle, tai se voi toimia säilytystilana. Mökin perällä on kaappi vaatteille ja siivousvälineille.

PINTA-ALA 16 M²

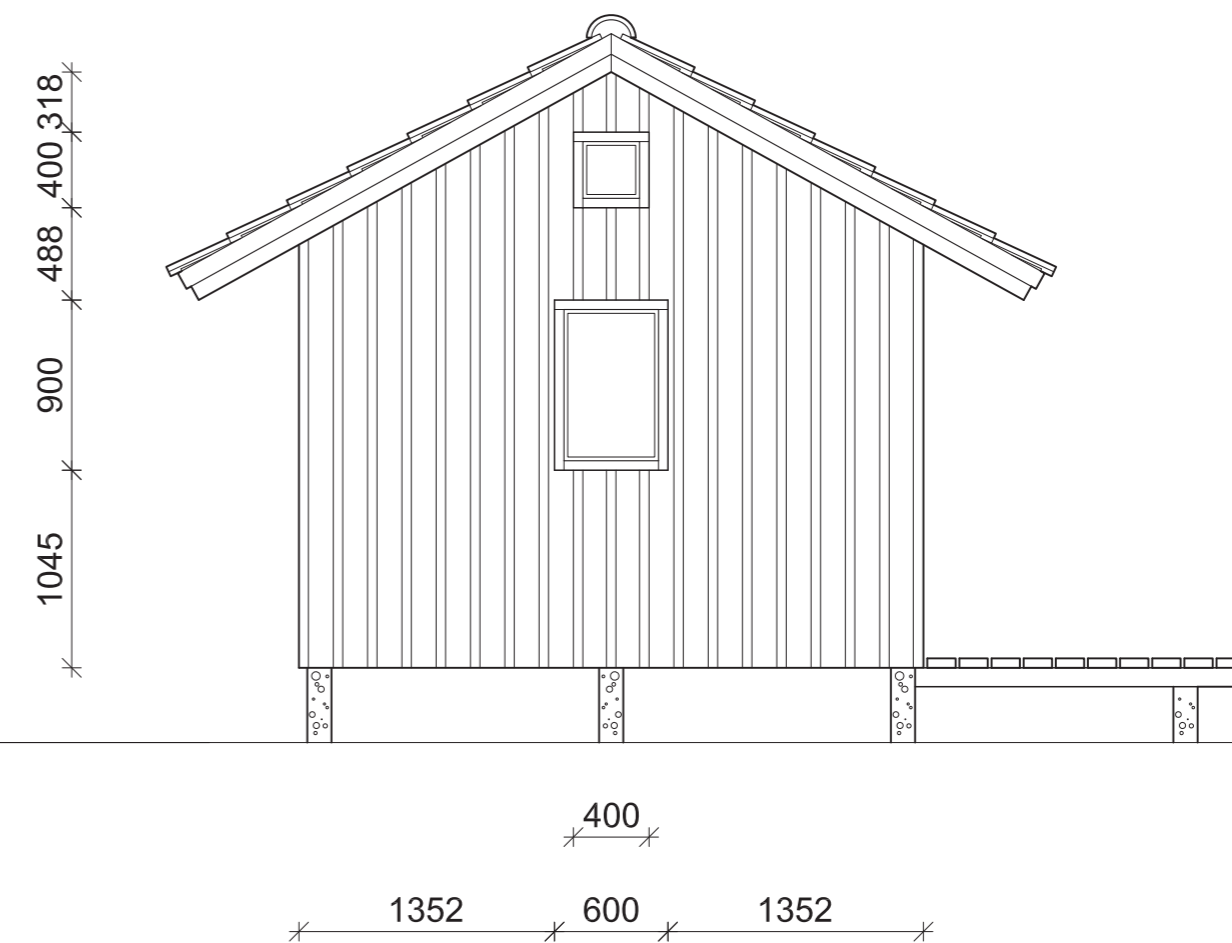
Julkisivu koilliseen

Tämä on mökin pääjulkisivu, joka on pihapiiriin päin. Sitä vastapäätä on Iso mökki, jonka julkisivun ikkunajaosta on saatu vaikutteita ikkunoita ja ovea suunniteltaessa. Oven oikealla puolella oleva keittiön ikkuna on avattava. Mökissä on tummanruskeaksi maalattu rima-lautaverhoilu, vihreät ikkunan karmit ja ovi sekä punatiilinen katto kuten Saaren muissakin rakennuksissa.

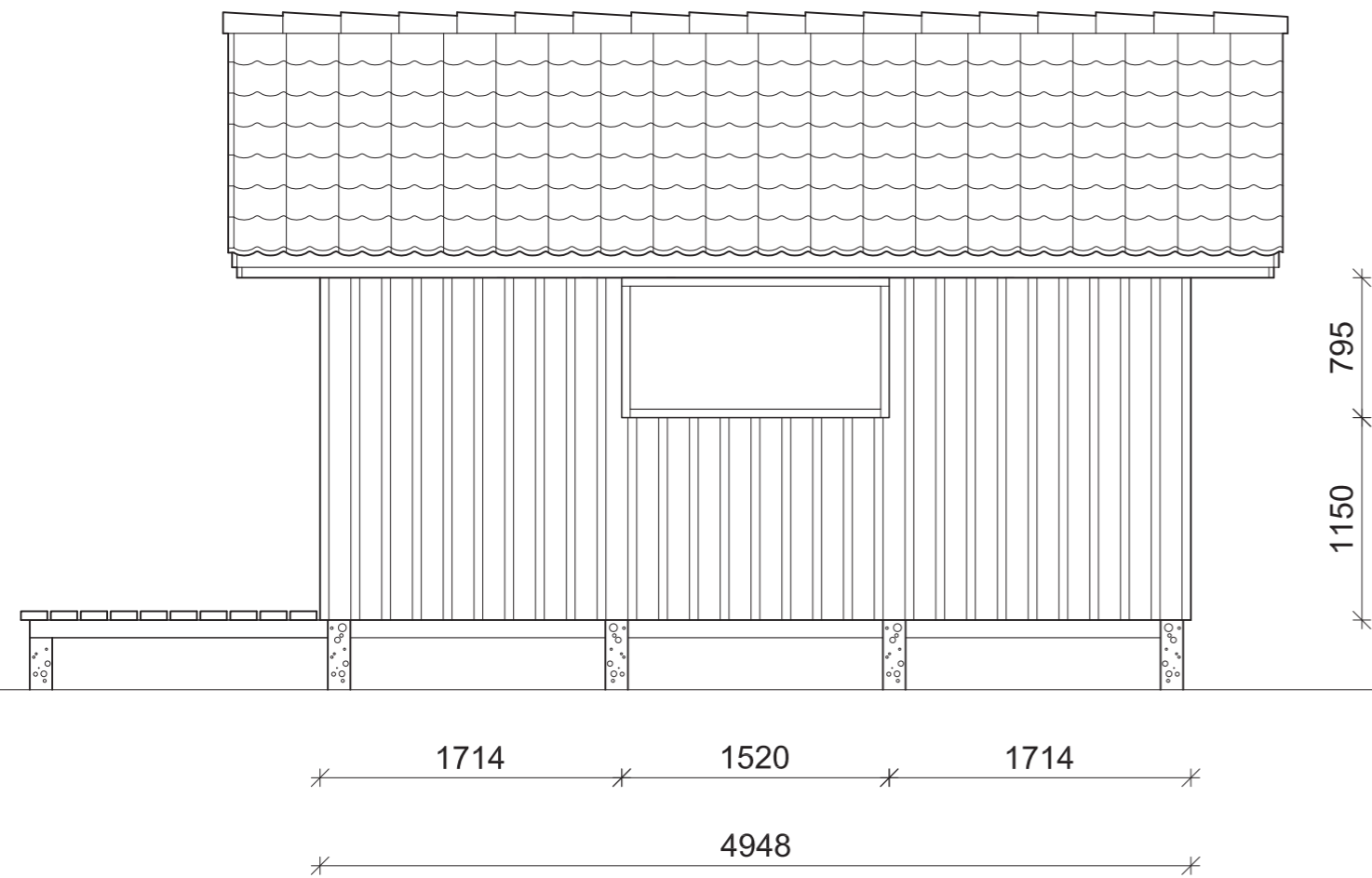
Julkisivu kaakkoon

Kaakkoispäädyn julkisivu on tiheään kuusimetsään päin. Siksi ikkunat ovat pienempiä. Molemmat ikkunat ovat avattavia. Ylempi on parven ikkuna.

Julkisivu lounaaseen

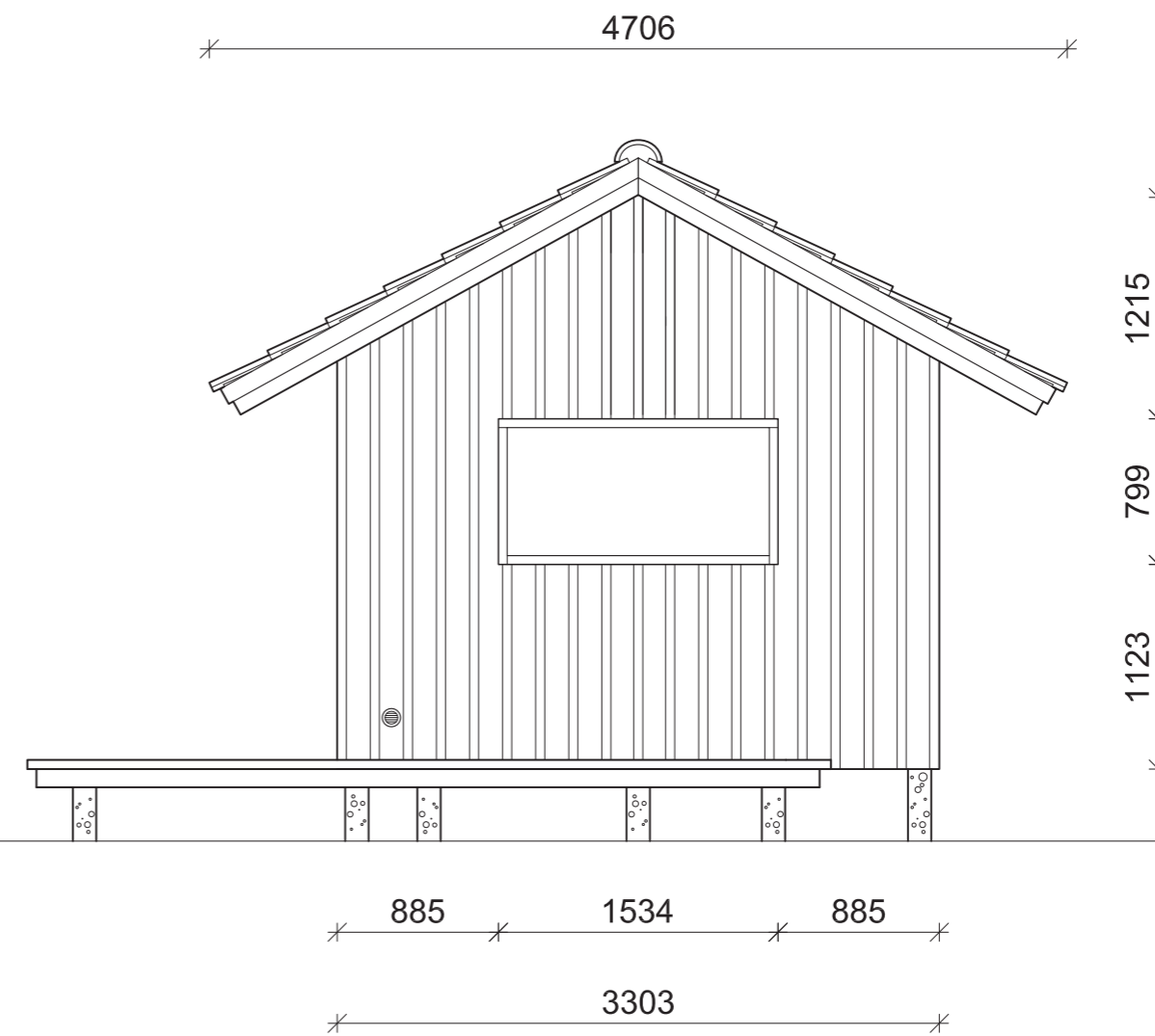
Takapihan julkisivu on merelle päin.

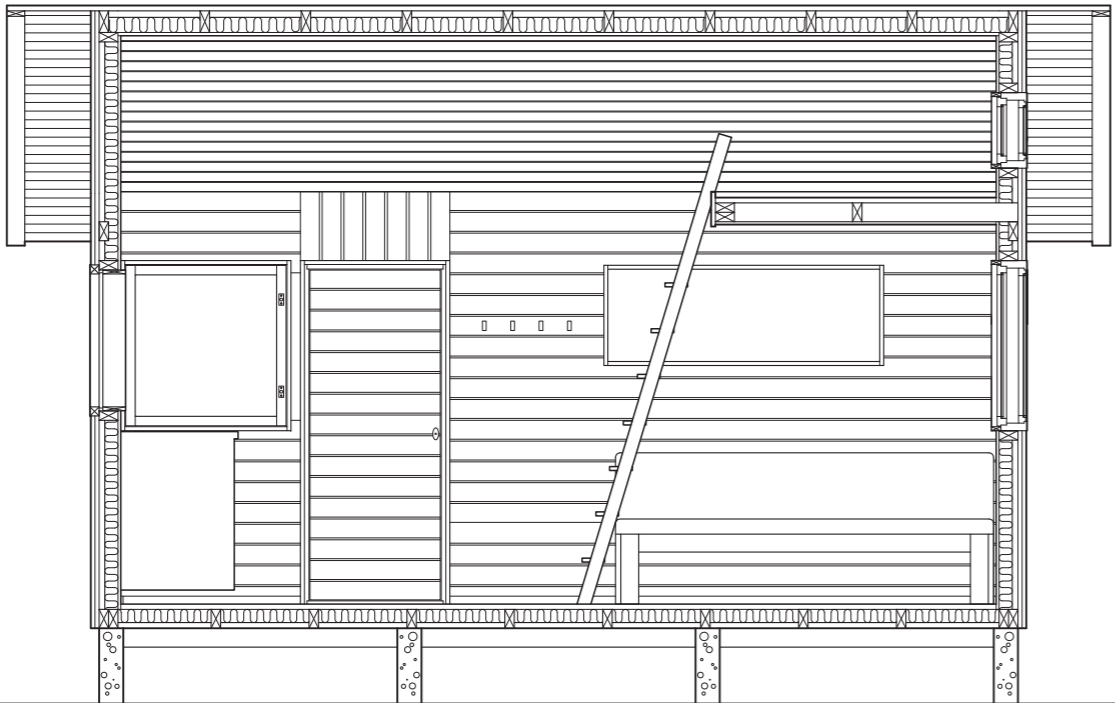
Julkisivu luoteeseen

Luoteispäädyn julkisivu on merelle päin.

Ikkuna on keittiötason yläpuolella.

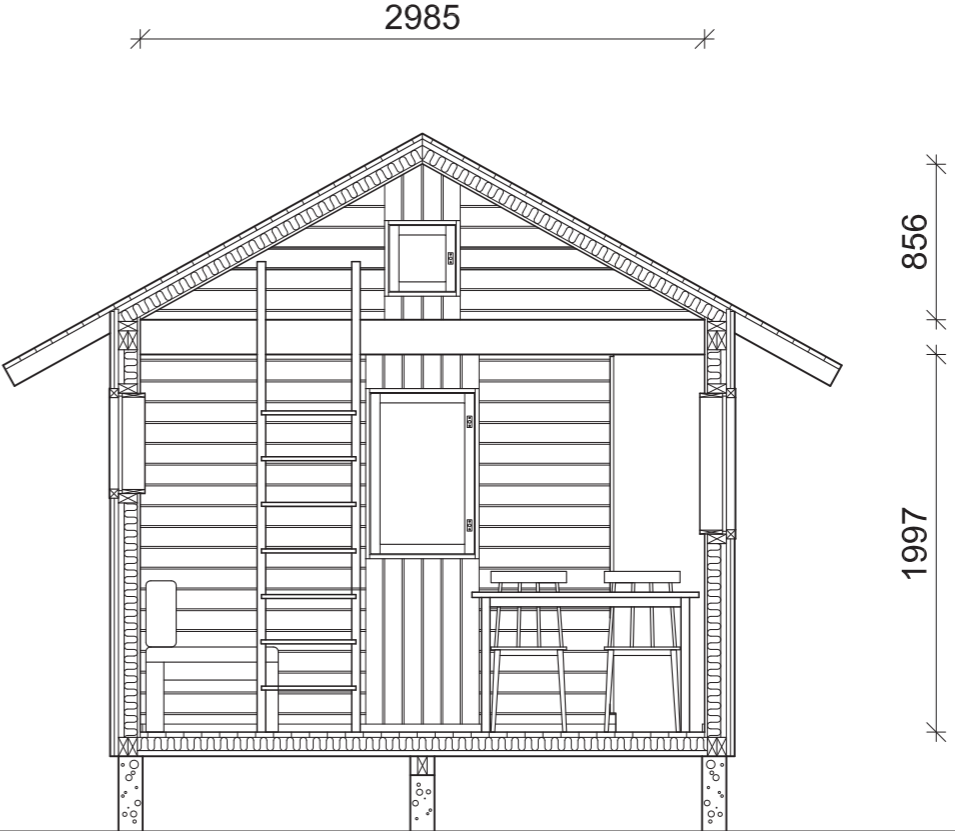

Leikkaus A-A

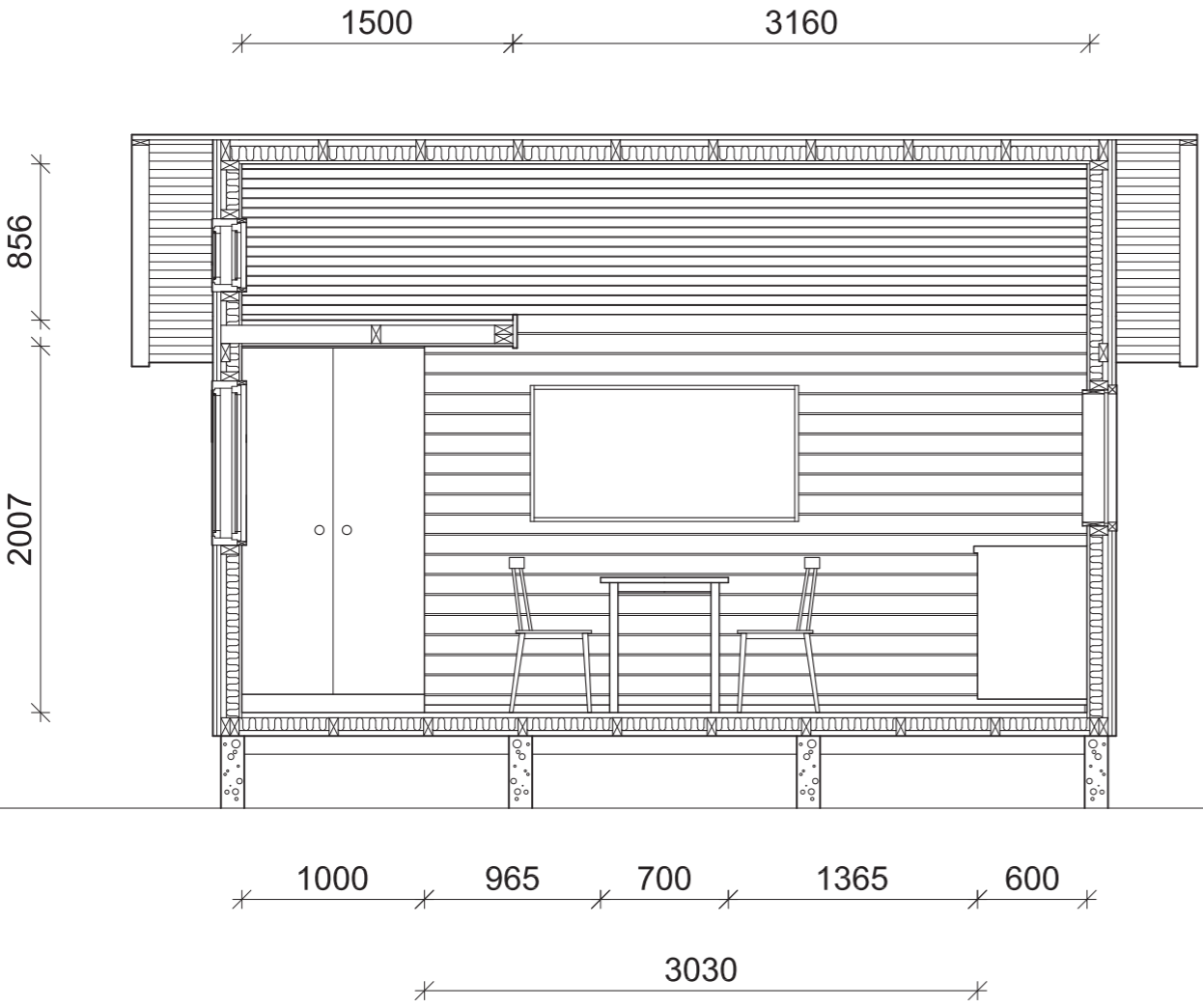
950 790 876 2000
4630

Leikkaus B-B

2985
856
1997
730 1025 1200
545

Leikkaus C-C

Leikkaus D-D

4 Laajennusosan suunnittelu

"Luonnon helmassa rakentamisessa eivät mitkään pykälät ole esteenä, luonnossa voin saada auringon huonepalvelijakseni ja korkeat puut ulkokuoren koristeeksi."

Arkkitehti Bertel Jung 1902

4.1 Lähtökohdat

Mökin laajennusosan suunnittelussa on neljä lähtökohtaa: lisätila, laajennusosan luonteva sovittaminen olemassa olevaan rakennukseen ja maastoon, koko mökin ympäristön monipuolisempi käyttö sekä Saaren rakennusperinteen uudistaminen.

Tarkoitus on laajentaa kahden aikuisen kesäasunto kolmihenkiselle perheelle sopivaksi liioittelematta kuitenkaan uudisosan neliömäärää. Mökki laajennusosineen olisi edelleen keskimääräistä suomalaista kesäasuntoa pienempi eli alle 48 m² (Tilastokeskus 2014).

Laajennusosan tulee muodostaa yhtenäinen ja tasapainoinen kokonaisuus olemassa olevan rakennuksen kanssa, mukailta maaston muotoa ja sopia ympäristöön. Olemassa olevaa mökkiä halutaan purkaa mahdollisimman vähän. On myös tärkeää, että mökin mittasuhteet laajennuksen jälkeen säilyvät ja tunnelma pysyy intiiminä. Suunnittelijana minua kiinnostaa tutkia, miten pieni tila toimii.

Kolmas lähtökohhta on ottaa mökin ympäristö monipuolisemmin käyttöön. Nykyisen mökin lounaispuolta ja sen upeaa luontoa ei ole juurikaan hyödynnetty. Tulevaisuudessa mökin aurinkoisesta puolesta halutaan nauttia enemmän.

Viimeisenä lähtökohhtana on kesäpaikan rakennusperinteen uudistaminen, jopa haastaminen. Saaren rakennukset ovat tyyllisesti yhtenäisiä mukaan lukien laajennettava mökki (ks. luku 2). Suunnitelmassani kunnioitan tätä rakennusperinnettä, mutta haluan myös yrittää rikkoa sitä. Pidän tärkeänä, että Saaren rakennuskannassa, kuten arkkitehtuurissa ylipäätään näkyy kerroksellisuus.

4.2 Tavoitteet

Suunnitelman tavoitteena on parantaa koko mökin toiminnallisuutta, lämmitystä ja ilmanvaihtoa sekä kulkua ulkoalueille.

Mökin toiminnallisuutta parannetaan selkeyttämällä tilaohjelmaa. Keittiö ja ruokatila jätetään paikoilleen, mutta nukkuminen sekä mahdollisesti oleskelu siirretään uuteen osaan. Näin mökkiin saadaan yksityisempi puoli, toisin kuin alkuperäisessä mökissä, jossa kaikki toiminnot tapahtuvat samassa tilassa. Tavoitteena on myös yhdistää olemassa oleva mökki ja laajennusosa erillisellä eteistilalla, johon siirtyy uusi pääsisäänkäynti. Lisäksi laajennusosan myötä mökkiin saadaan lisää säilytystilaa.

Mökkiin halutaan myös tulisija. Lämmön ohella takka luo tunnelmaa, mutta se on tärkeä myös ilmanvaihdon kannalta. Tulisija mahdollistaa nyt vain kesäasuttavan mökin käytön aikaisemmin keväällä ja myöhemmin syksyllä tai jopa talvisin.

Laajennusosan myötä tavoitteena on myös saada suurempi kulkyhteys mökistä sen aurinkoiselle lounaispuolelle, jotta sitä voidaan hyödyntää nykyistä enemmän.

4.3 Suunnitteluongelma

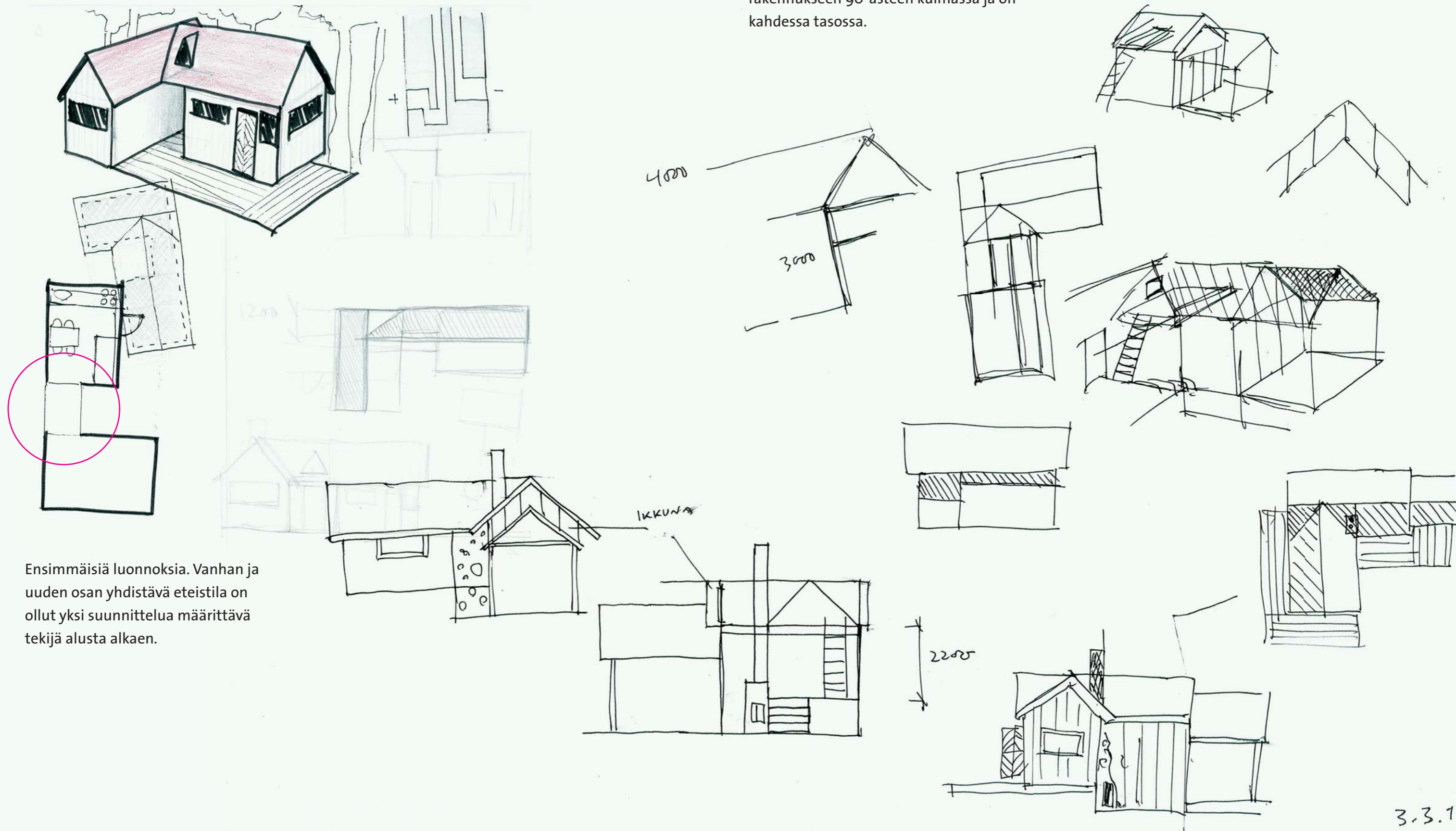
Suunnittelutyössä haasteellista on Saaren rakennusperinteen yhdistäminen omakohtaiseen ja uudenlaiseen suunnitteluun. Saari rakennuksineen on niin tuttu minulle, että sen tyylistä poikkeaminen on vaikeaa. Tämä irtiotto tekee työstä toisaalta huomattavasti mielenkiintoisemman.

4.4 Referenssit

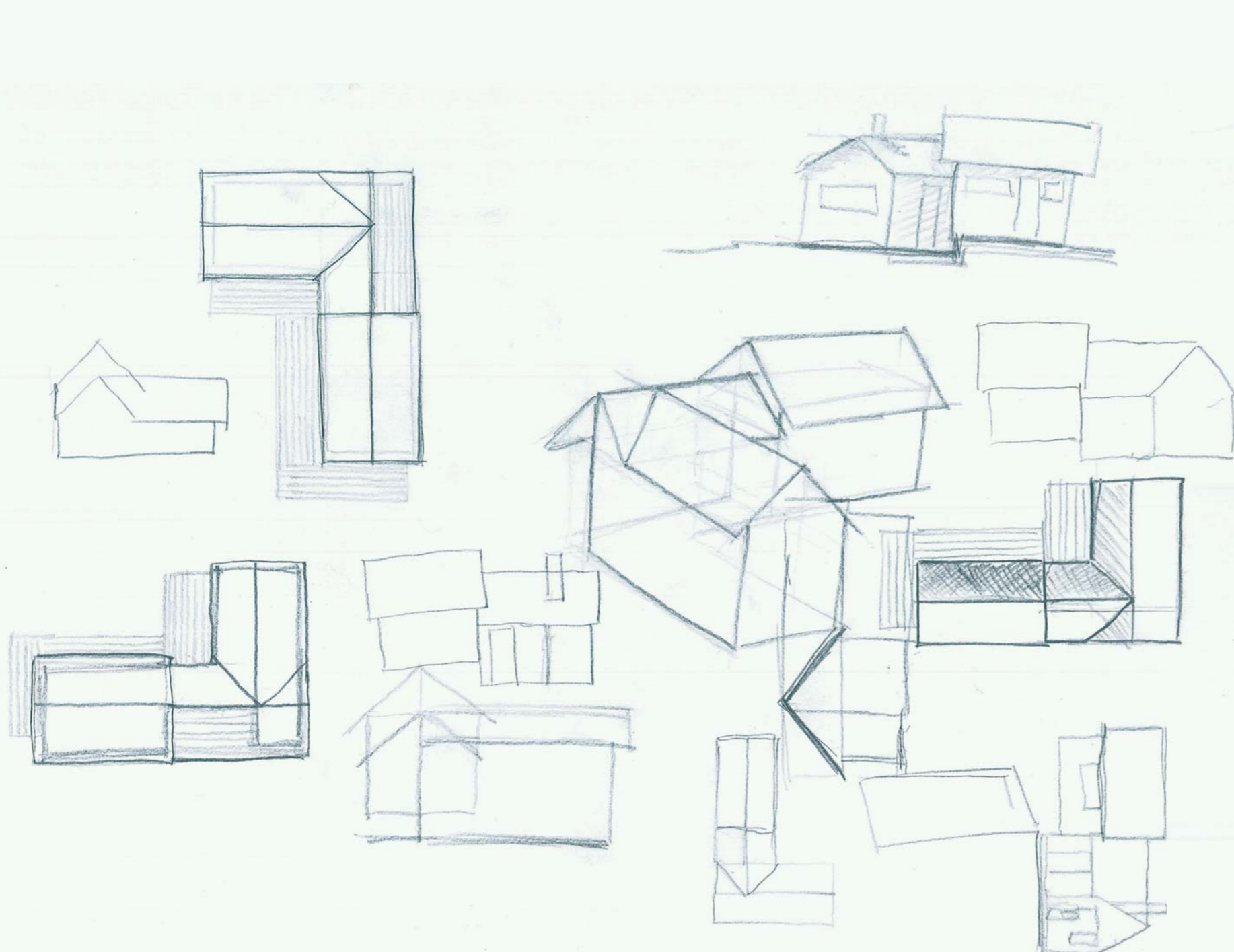

4.5 Luonnokset

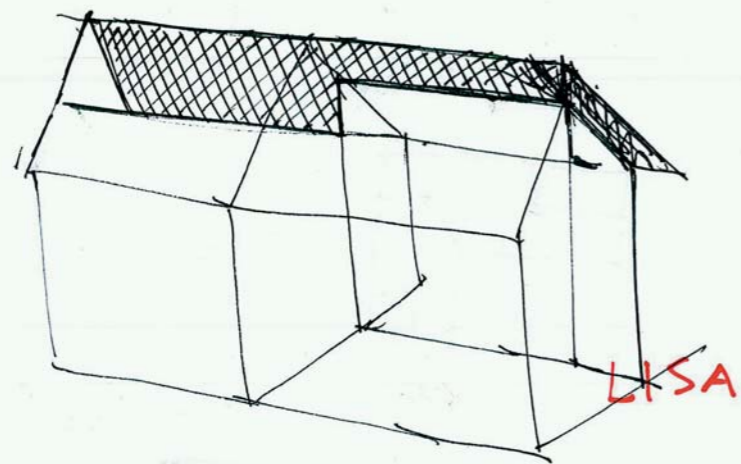
Pidemmälle edenneitä luonnoksia, jossa laajennusosa liittyy olemassa olevaan rakennukseen 90-asteen kulmassa ja on kahdessa tasossa.

Ensimmäisiä luonnoksia. Vanhan ja uuden osan yhdistävä eteistila on ollut yksi suunnittelua määrittävä tekijä alusta alkaen.

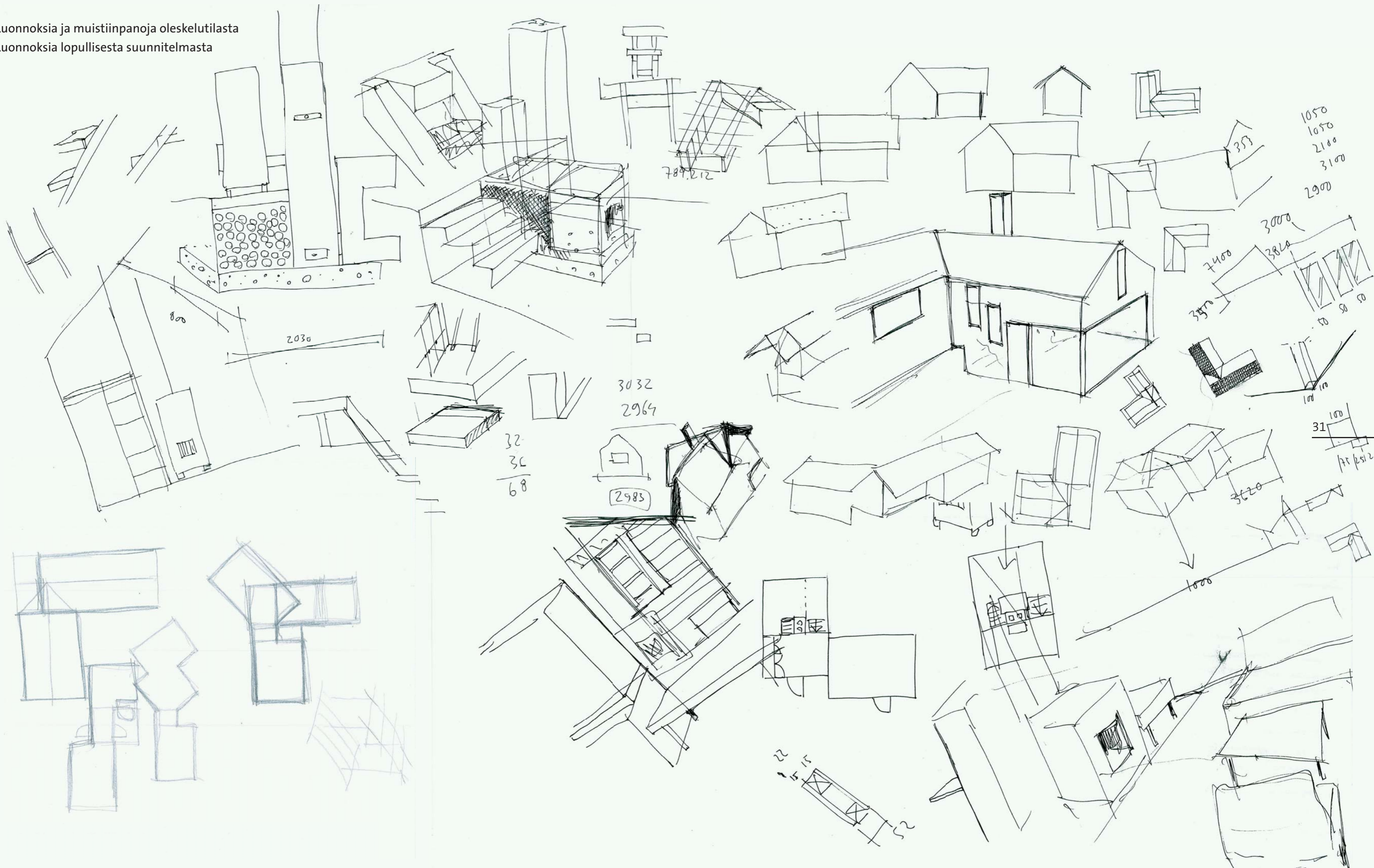

Luonnoksia kattovariaatioista

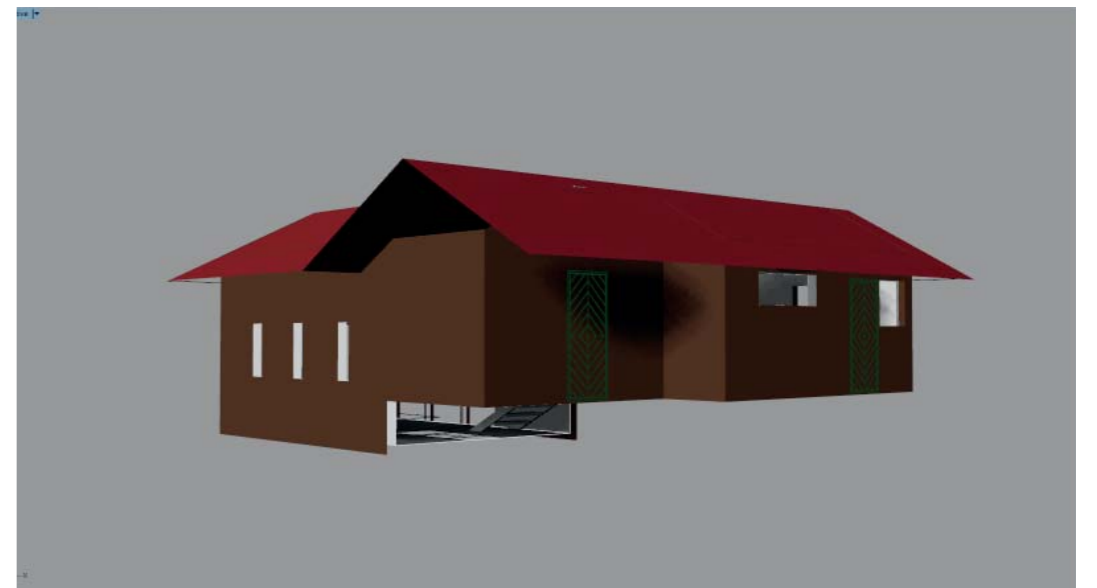
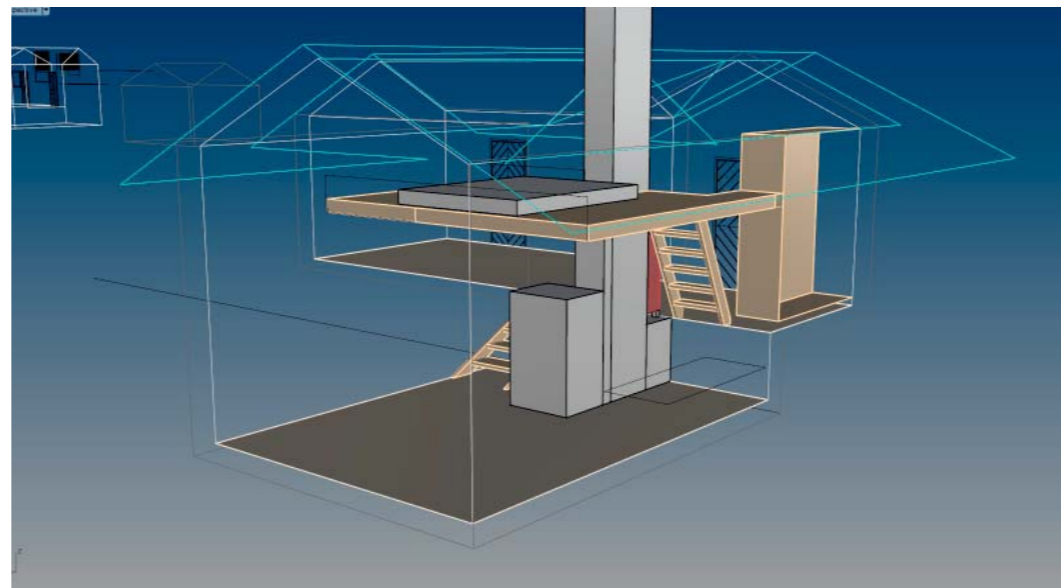
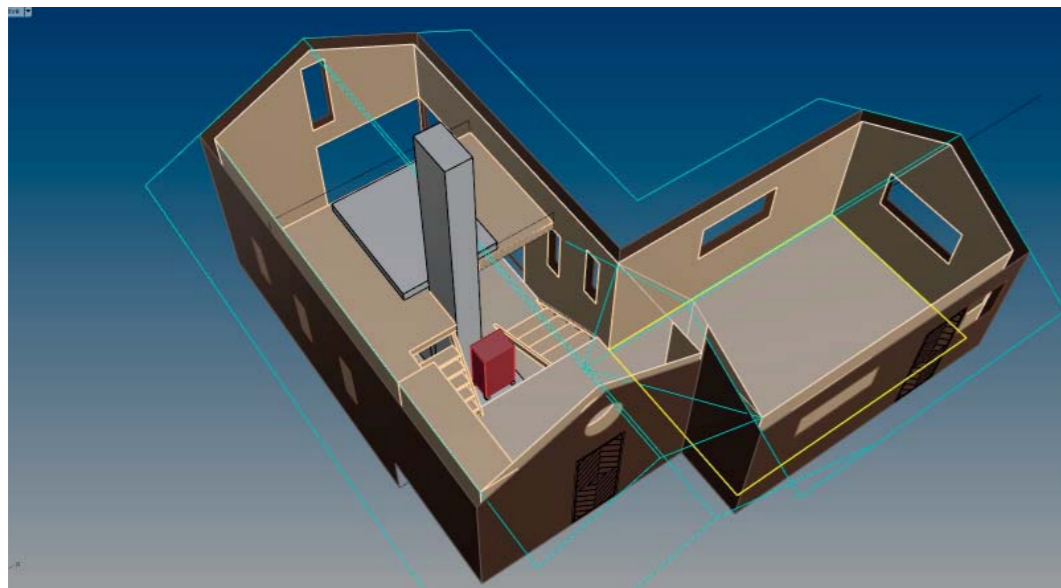
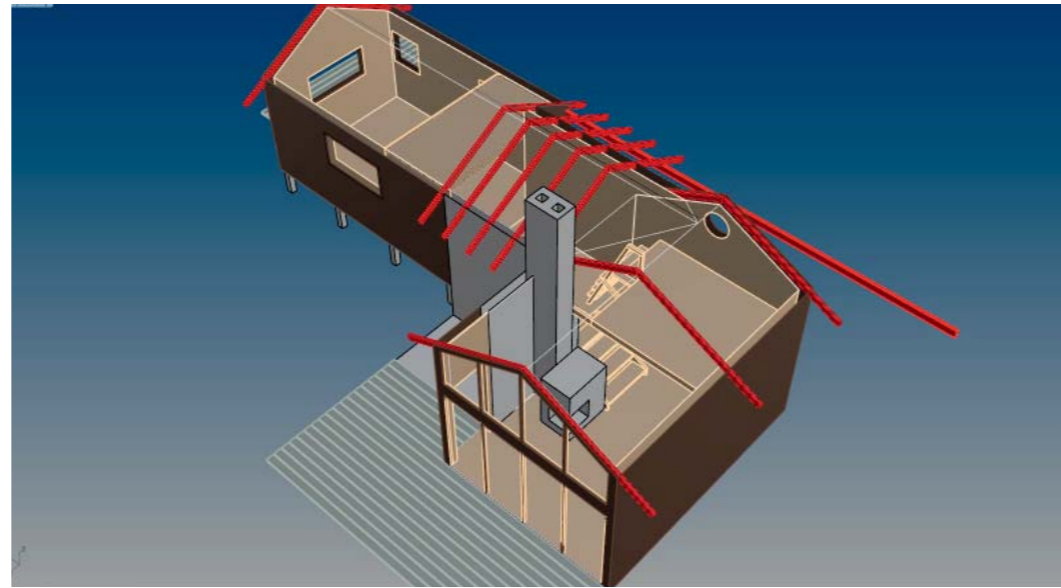
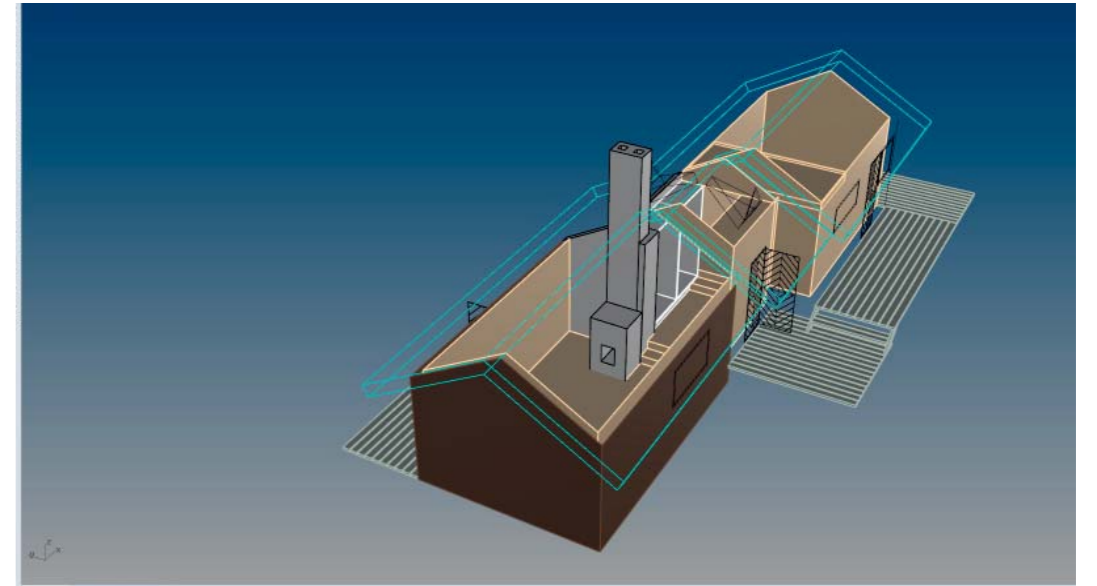
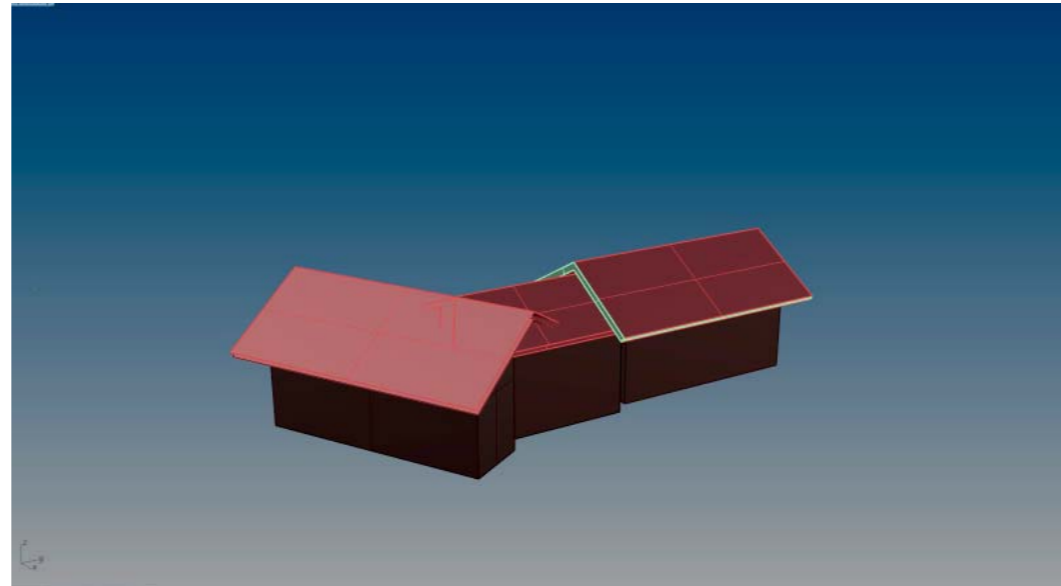
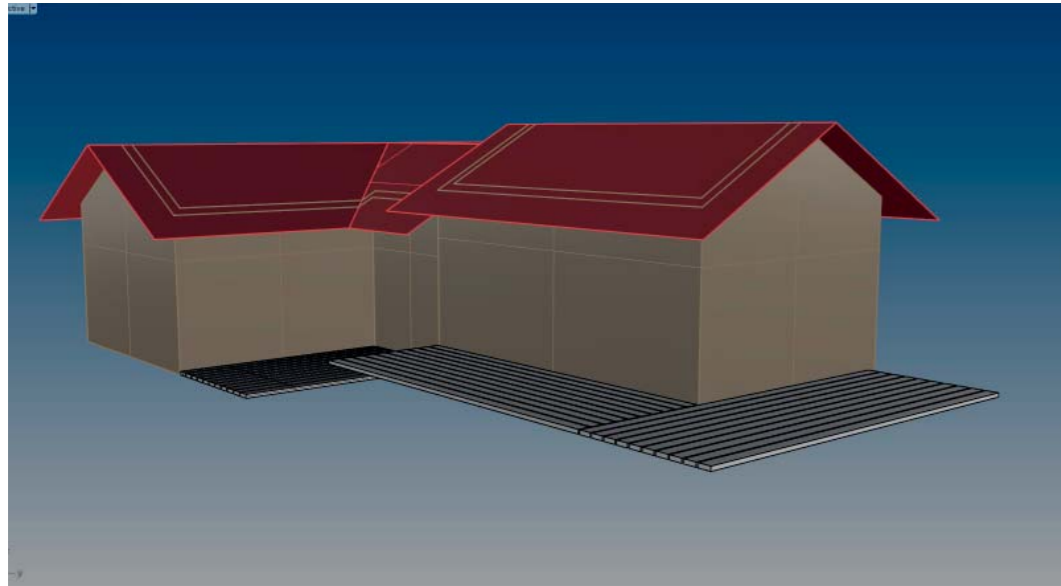

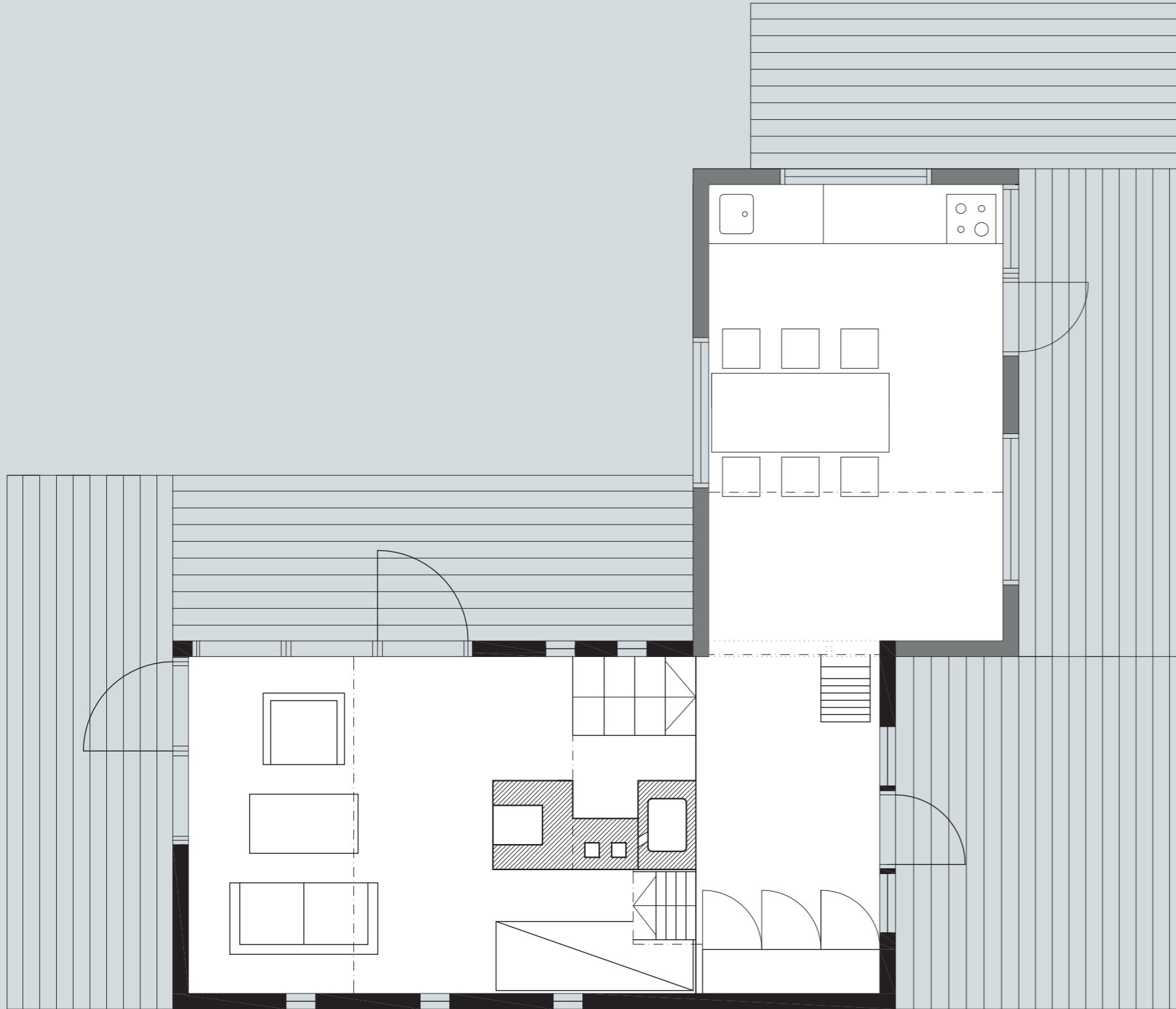
Tutkielmia laajennusosan massoitelusta ja sijoittumisesta alkuperäiseen mökkiin sekä sisätilojen jäsentelyä

Luonnoksia ja muistiinpanoja oleskelutilasta
Luonnoksia lopullisesta suunnitelmasta

Suunnitelman kehittymistä varhaisesta viimeistellympään luonnokseen

5 Laajennusosa

Laajennusosa liittyy alkuperäisen mökin kaakkoispäättyyn 90 asteen kulmassa muodostaen L:n muotoisen rakennuksen. Oheisessa pohjapiirustuksessa uusi osa on piirretty tummemmalla viivalla. Purettava seinä on merkitty pisteviivalla. Uuden osan koillis-pääty on vedetty sisään vanhan mökin julkisivusta, jotta saadaan aikaan sateelta suojassa oleva ulkotila. Sisennykseen on sijoitettu uusi pääsisäänkäynti, joka vie eteiseen. Eteinen toimii siirtymätilana, joka samaan aikaan myös jakaa ja yhdistää rakennuksen molemmat puolet. Eteisen kautta kuljetaan keittiöön, oleskelutilaan sekä molemmille parville.

Olemassa olevaan mökkiin jää keittiö, jonka toiminnoille on nyt enemmän tilaa, sillä nukkuminen, oleskelu ja osa säilytystilasta siirretään laajennusosaan. Samoin ruokailuryhmä jää paikoilleen, mutta ruokapöytä vaihdetaan isompaan. Parvelle johtavat tilaa jakavat tikkaat siirtyvät uuteen eteiseen, jossa ne voidaan nostaa tarvittaessa seinälle. Parven nukkumatila on tarkoitettu lähinnä vierasmajoitukseen. Vaikka mökkiin kuljetaan pääsääntöisesti eteisen kautta, pääsee keittiöön myös suoraan ulkoa. Tämä on keittiötoiminnan sujuvuuden kannalta tärkeää.

Mökin uudelle puolelle siirtyvät nukkuminen ja oleskelu sekä suurin osa säilytystilasta. Parvella on nukkumatilaa kolmelle. Lisäksi takan ja hormin takana on rauhallinen nurkka, jonne mahtuu sänky. Takka on oleskelutilassa, jota voidaan laajentaa jatkumaan takapihalle avattavien lasiovien ansiosta. Oleskelutilan huonekorkeus on sohvaryhmän kohdalla lähes neljä metriä, mikä lisää tilan tuntua ja tuo ilmavuutta. Säilytystä varten eteisessä on kolme korkeaa kaappia vaatteille, lakanoille ja pyyhkeille sekä siivousvälineille. Lisäksi eteisessä on laajennusosan toinen tulipesä, joka lämmittää myös vanhaa puolta.

Halusin mökin harjakorkeuden olevan sama myös laajennusosassa. Laskeutuvan maaston takia uuden osan lattia asettui luontevasti alemmaksi kuin alkuperäisen mökin. Tästä johtuen laajennusosan sisätilasta tuli korkeampi. Näin korkea tila ei ole tyypillinen Saaren mökeille. Hyödyntääkseni tätä korkeaa tilaa oli perusteltua suunnitella toimintoja kerroksittain, nukkumistila parvelle ja oleskelu alemmalle tasolle. Eteinen on puolestaan vanhan mökin kanssa samassa tasossa.

Vanhaa terassia on jatkettu uuden pääsisäänkäynnin edustalle ja terassiin on lisätty porrasaskelma. Laajennusosan toisella puolella on myös terassi, jolla voi nauttia iltapäivän auringosta. Osa tästä terassista on katettu. Terassin ansiosta sisä- ja ulkotilat lähentyvät.

Mökin pihapiirin puoleinen pääjulkisivu edustaa Saaren perinteitä kunnioittavaa arkkitehtuuria ja yhdistää kokonaisuuden muihin rakennuksiin. Se muodostaa harmonisen parin alempana pihapiirissä olevalle Isolle mökille. Takajulkisivu pyrkii puolestaan erotautumaan perinteestä suurten lasipintojen tuomalla avoimuudella.

Kuvassa mökin kaakkoispääty, joka puretaan osittain ja johon laajennusosa liittyy. Maasto viettää voimakkaasti alaspäin, mikä ohjaa laajennusosan suunnittelua.

500

35

598

SOKKELI

JUNKO JA HYLLYT 22 MM MDF-LEVYÄ,
 JINGON NÄKYVÄT ULKOPINNAT JA REUNAT
 ÄNTYVILLUTETTU SYYSUUNTA PYSTYSUORAAN,
 SÄPINTÄ MAALATTU,
 KPL 439 MM X 567 MM
 KPL 439 MM X 578 MM
 MATETANKO 500 MM, Ø 30 MM

VEI MAALATTUUA 19 MM MDF-LEVYÄ,
 ÄNTYVÄLI 4 MM

OKKELI 22 MM MDF-LEVYÄ,
 ÄNTYVILLUTETTU SYYSUUNTA POIKITTAIN.

MAALI: PUOLIHIMMEÄ VALKOINEN

SIVULTA

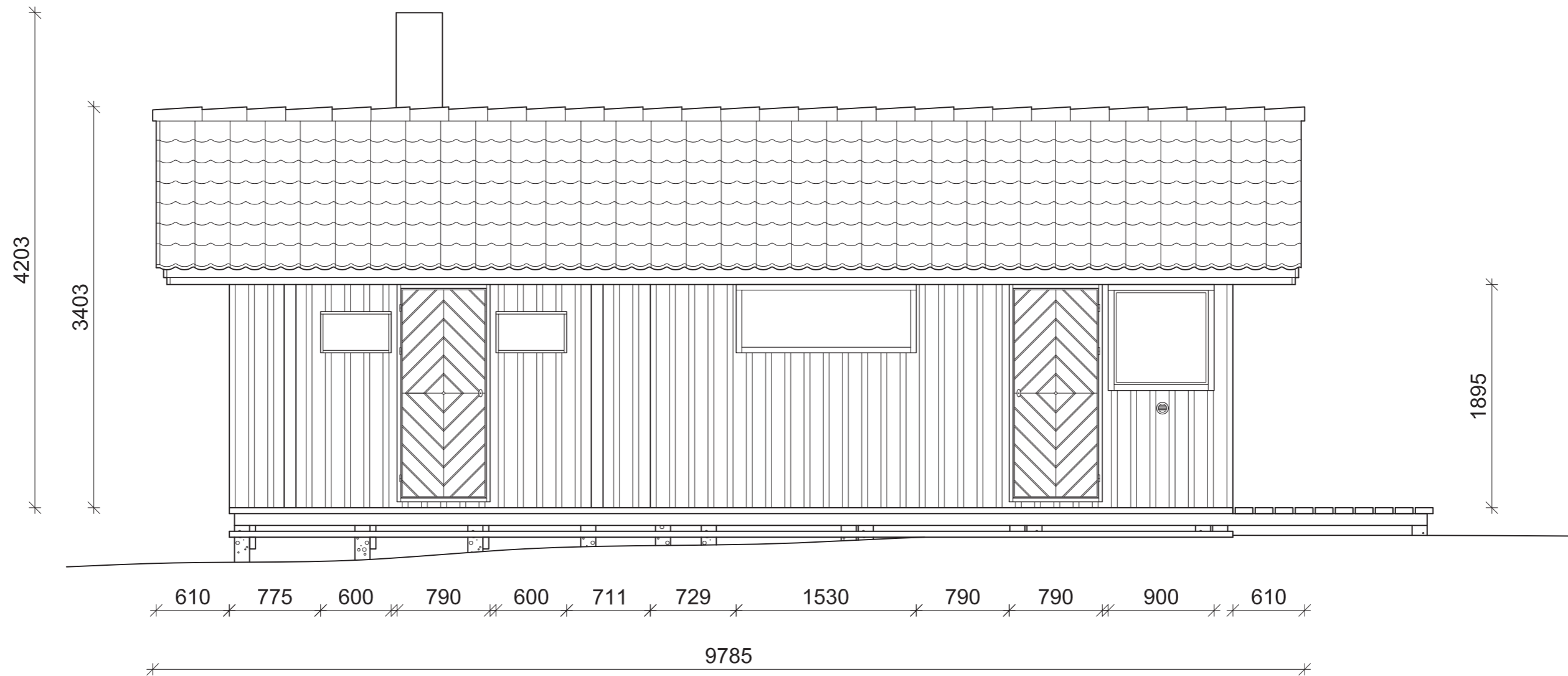
DET:1
 C | M
 VWC = FT

10

5.1 Piirustukset

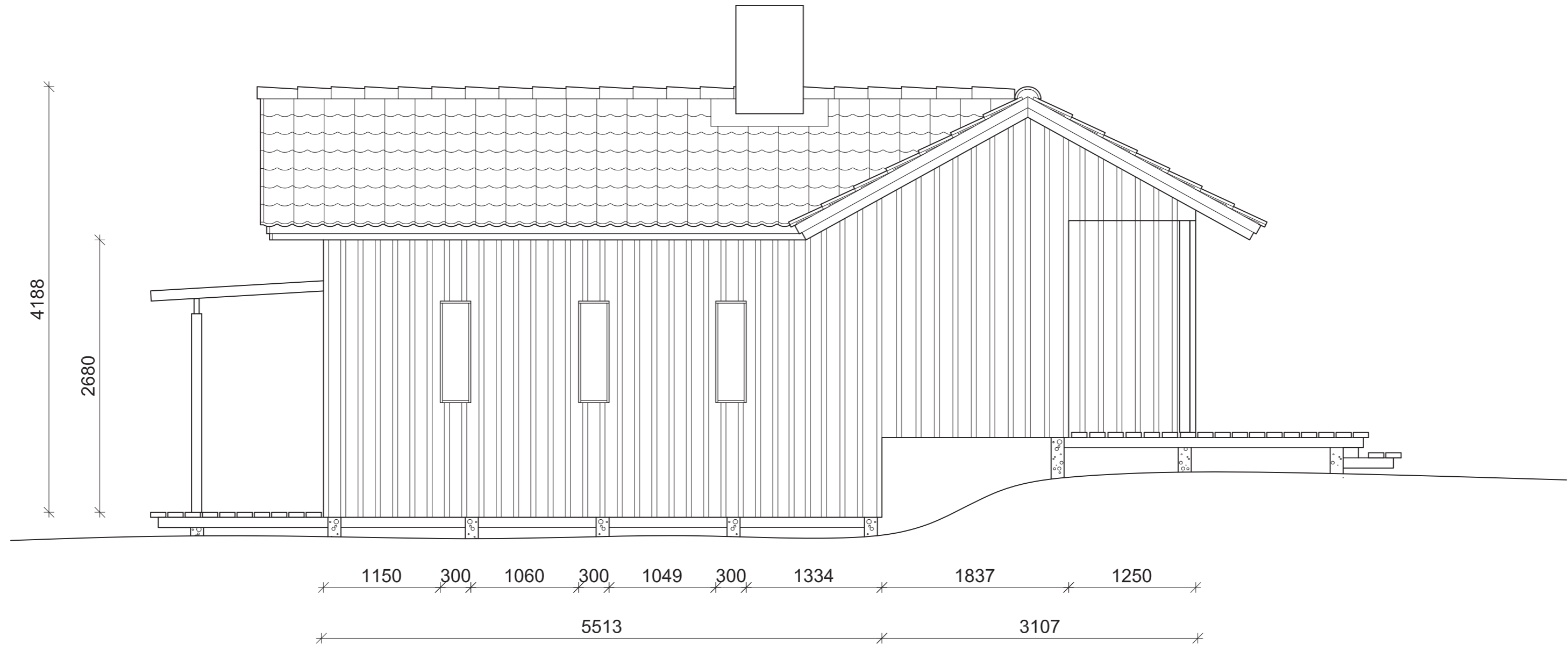
Julkisivu koilliseen

Tämä on pääjulkisivu. Vanhan osan kattoa on jatkettu uuden osan päälle, jotta julkisivusta sekä räystääs- ja katonharjalinjasta tulisi yhtenäinen. Vasemmalla puolella syvennyksessä on uusi sisäänkäynti. Vanha sisäänkäynti on jätetty paikoilleen sekä toiminnallisista että esteettisistä syistä.

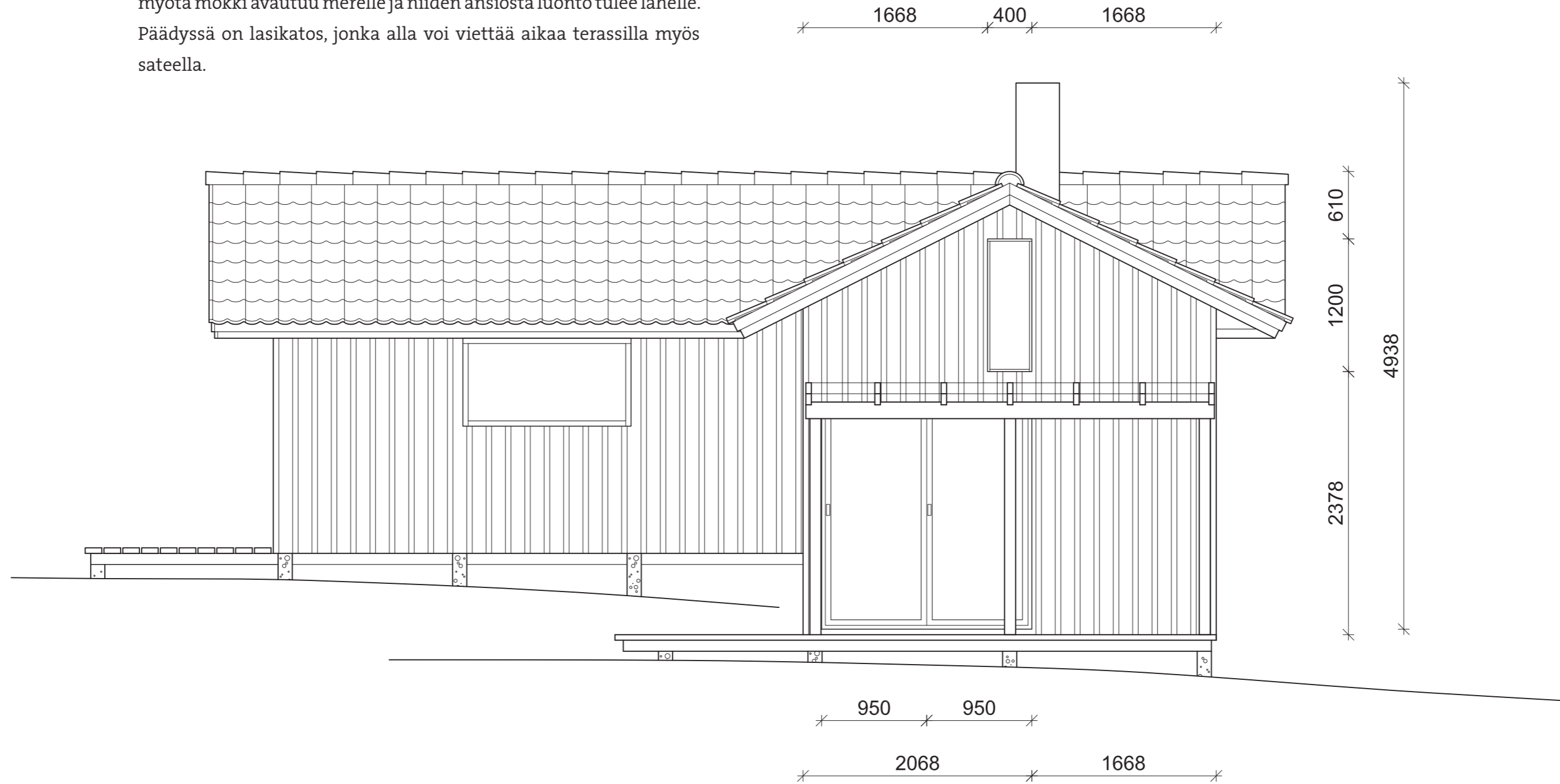
Julkisivu kaakkoon

Maasto viettää länsi-lounaassa alas rantaan päin, joten on luonnollista, että uusi osa on kahdessa tasossa. Koillispuolen sisäänkäynti ja eteinen ovat samassa tasossa vanhan osan kanssa, kun muu osa on hieman alle metrin alempana. Tätä sivua varjostaa tiheä havumetsä, minkä takia suuret ikkunat eivät ole tarpeellisia.

Julkisivu lounaaseen

Tämän ja luoteisjulkisivun isot lasiovet poikkeavat huomattavasti Saaren perinteisestä rakennustyylistä, jota pääjulkisivu edustaa. Ne tekevät mökin takaosasta modernimman ja avoimemman verrattuna Saaren muihin verraten suljettuihin mökkeihin. Lasiovien myötä mökki avautuu merelle ja niiden ansiosta luonto tulee lähelle. Päädyssä on lasikatos, jonka alla voi viettää aikaa terassilla myös sateella.

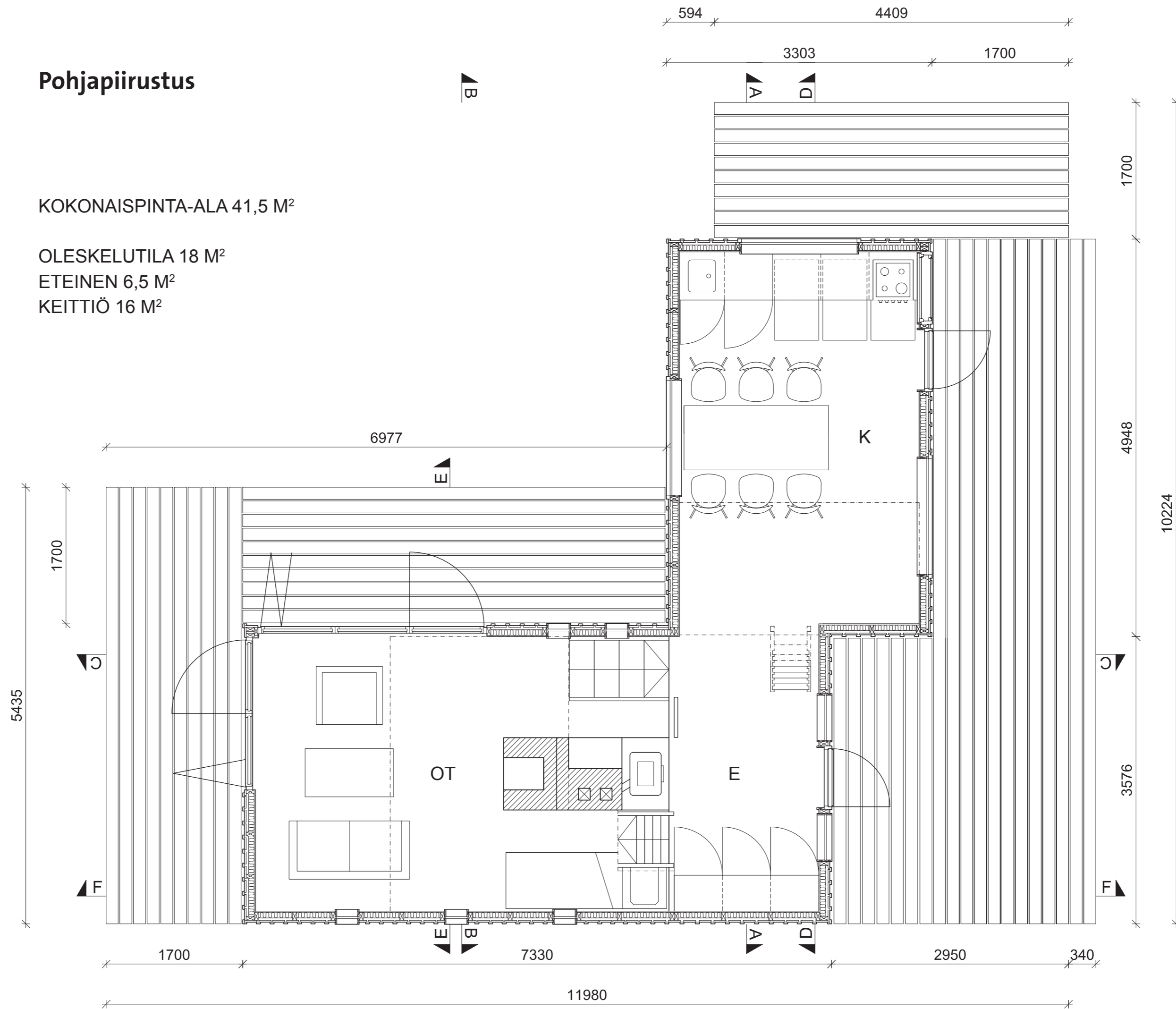
Pohjapiirustus

KOKONAISPINTA-ALA 41,5 M²

OLESKELUTILA 18 M²

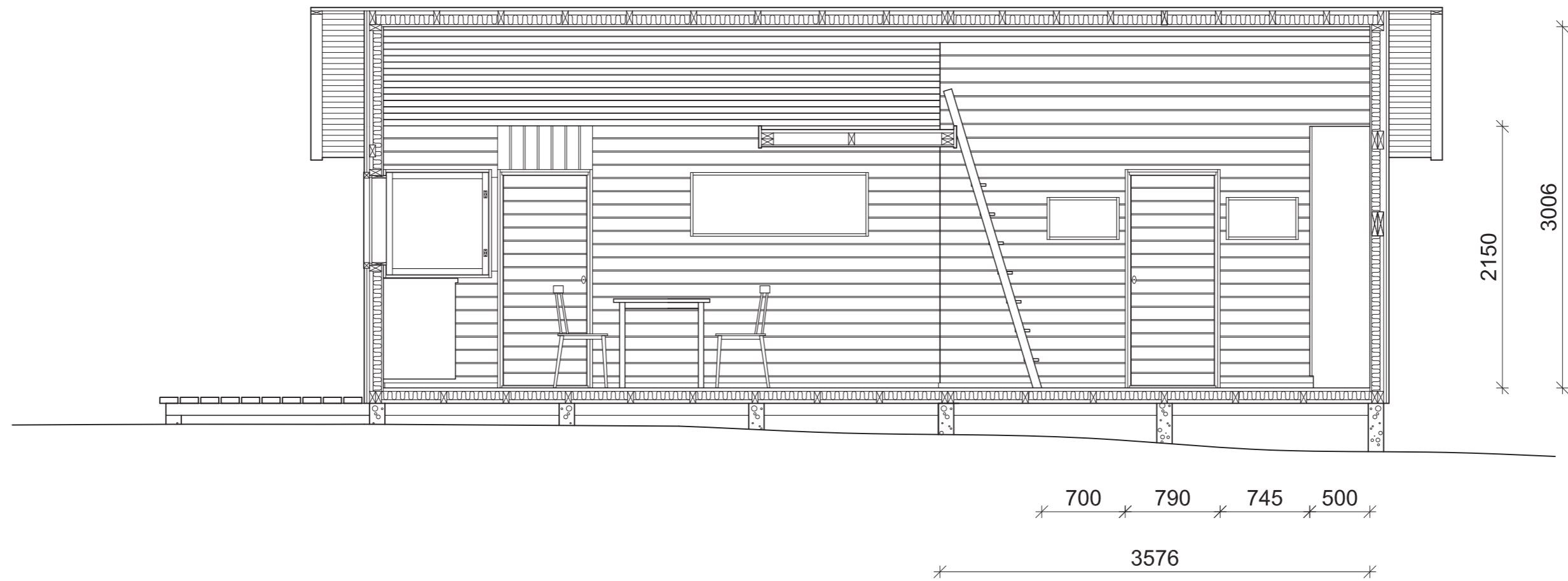
ETEINEN 6,5 M²

KEITTIÖ 16 M²

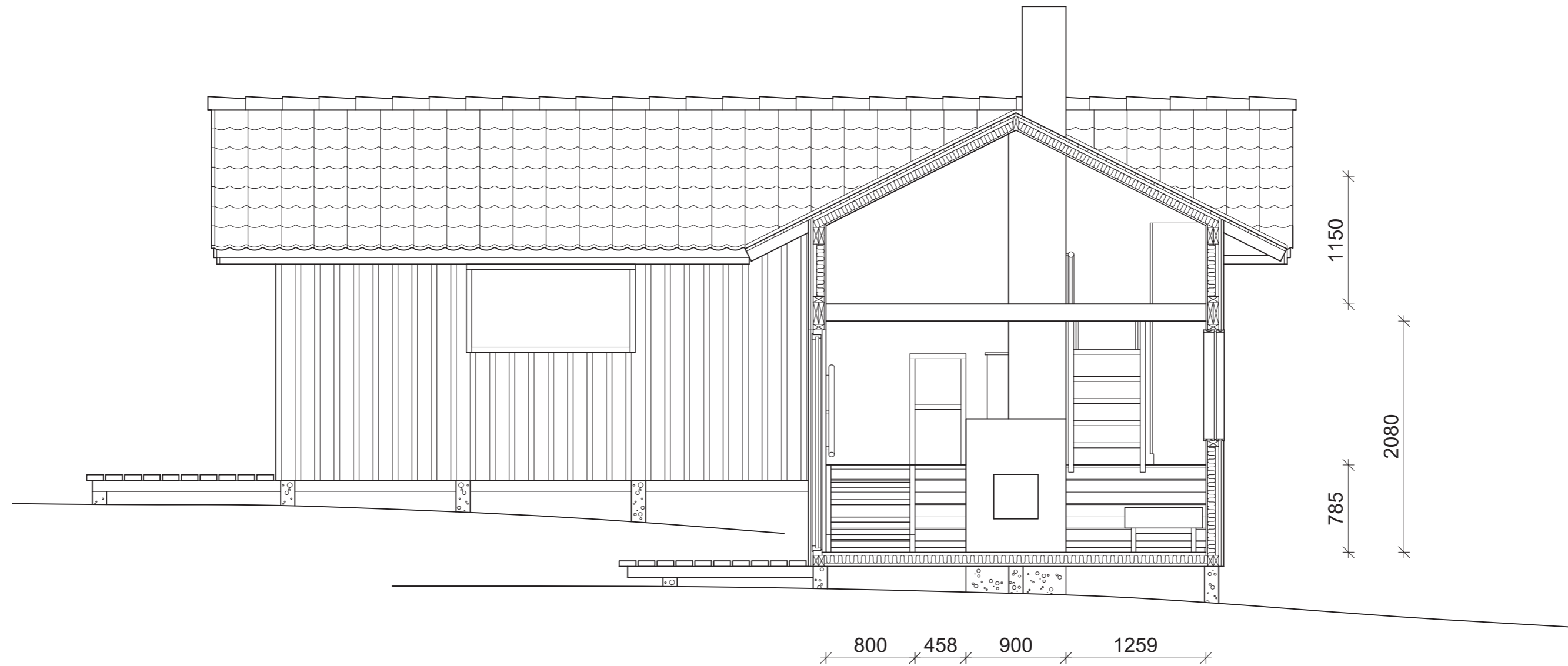
Leikkaus A–A

Laajennusosaan tehty eteistila on samassa tasossa alkuperäisen mökin kanssa. Vanhalle parvelle noustaan eteisen kautta.

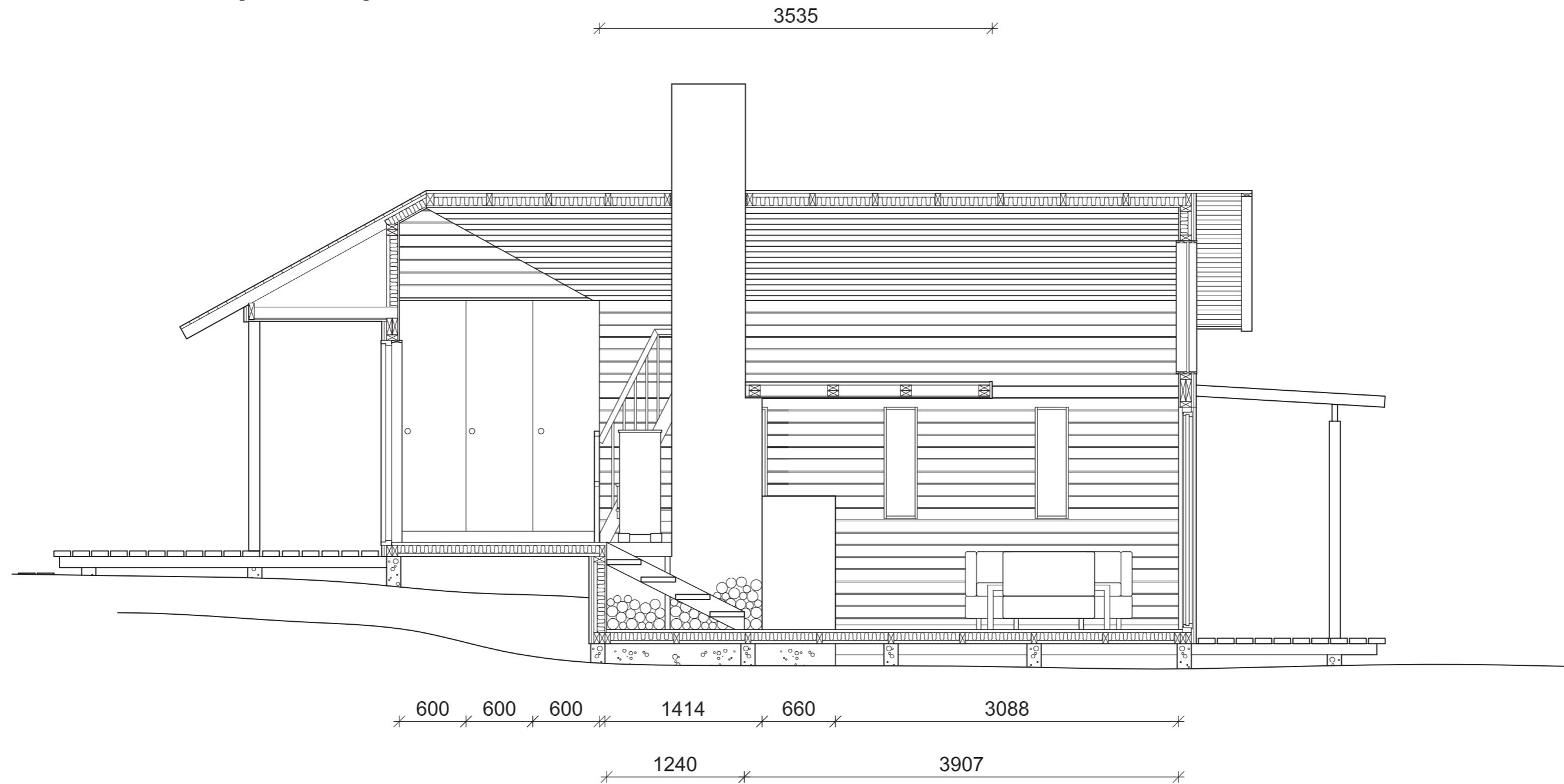
Leikkaus B–B

Keskellä sijaitseva takka ja savuhormi jakaa kulkureitit eteisestä alas oleskelutilaan ja ylös parvelle. Kuvassa parvelle ei ole tarkoituk-
sella piirretty patjaa eikä kaidetta, jotta sen linjakkuus korostuisi.
Parven etureunaan on tarkoitus kiinnittää turvalasista tehty kaide.
Tulisija on laajennusosan sydän.

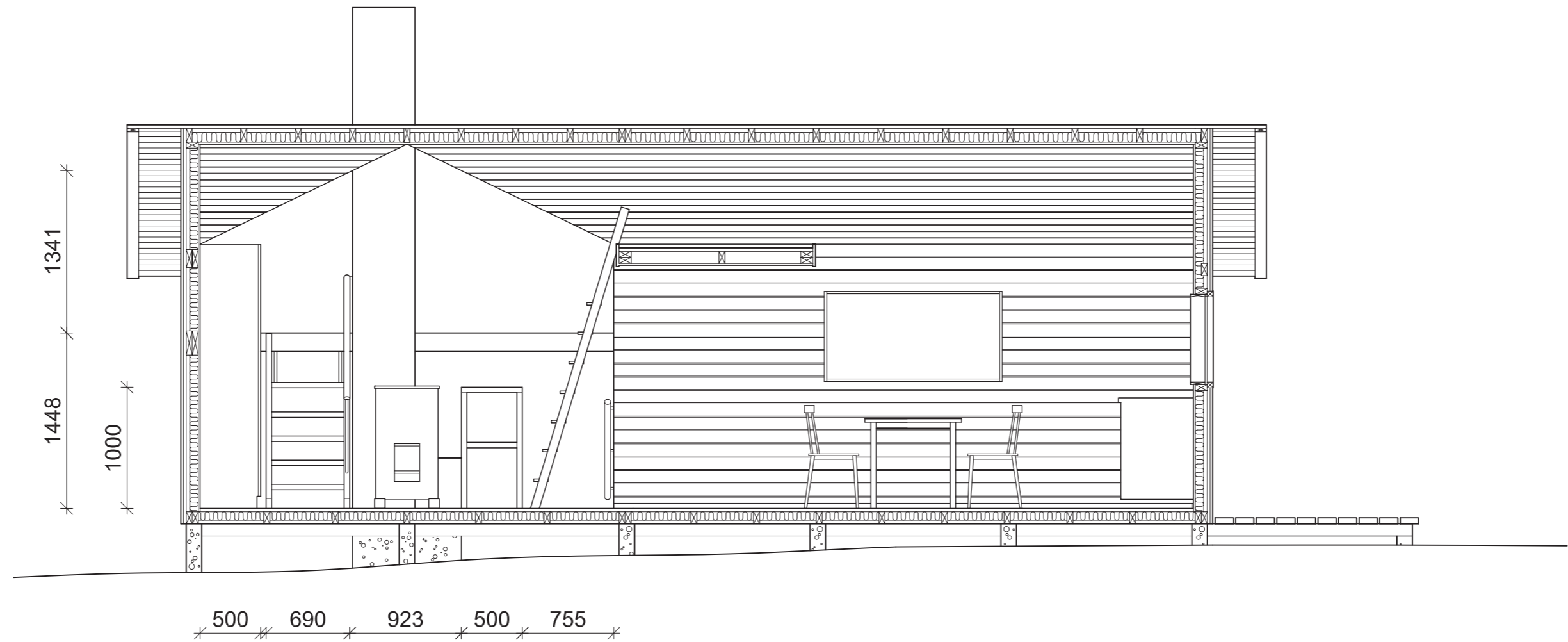
Leikkaus C–C

Eteisessä on kolme korkeaa kaappia vaatteille, lakanoille ja pyyhkeille sekä siivousvälineille. Alatasoon johtavien portaiden takana on tilaa polttopuille. Oleskelutilan huonekorkeus on noin neljä metriä, mikä tekee pinta-alaltaan pienestä tilasta avaran.

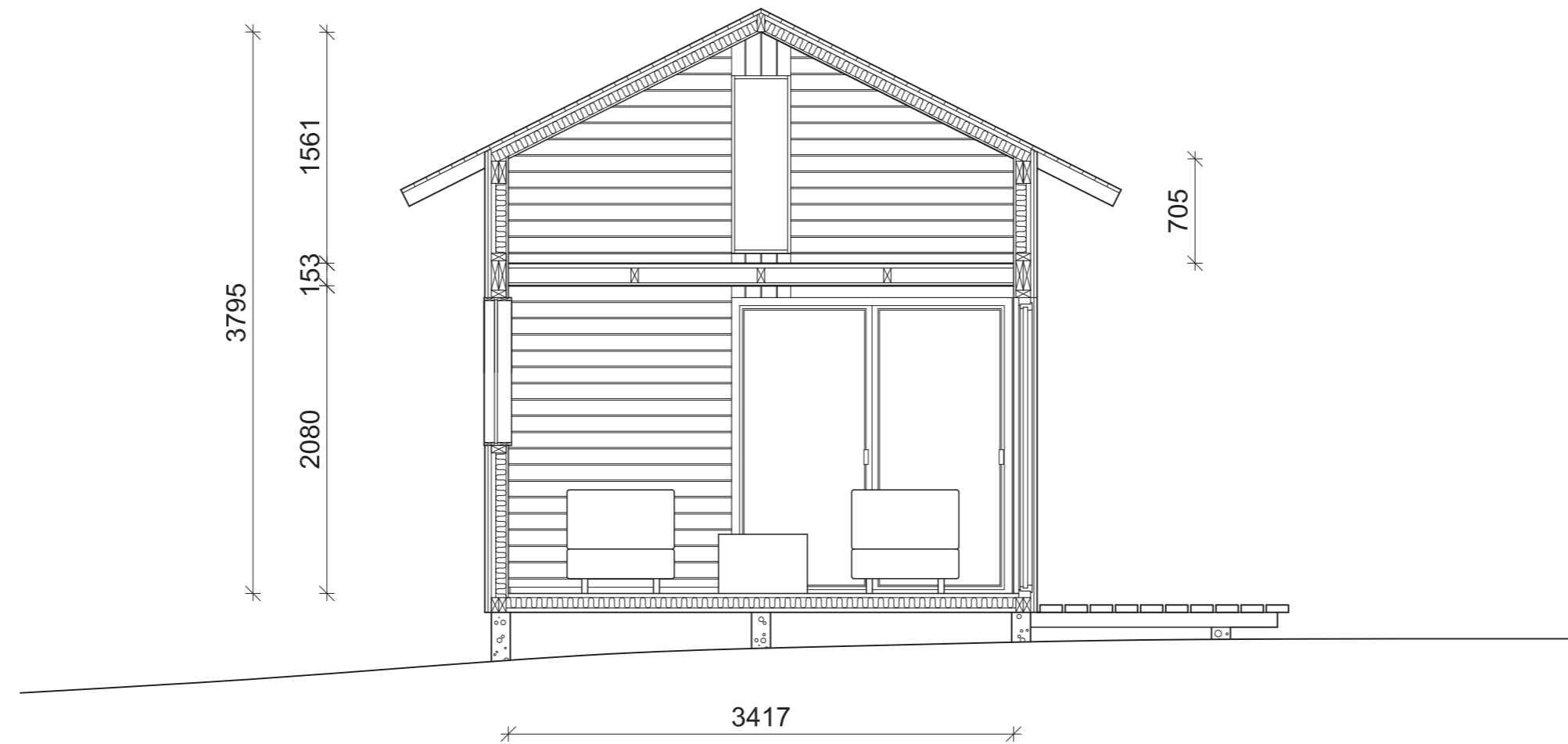
Leikkaus D-D

Parvelle mentäessä vapaa korkeus on alle ja katonharjan kohdalla yli puolitoista metriä. Parvella ei mahdu aikuinen seisomaan, mutta liikkuminen on vaivatonta. Keskellä on laajennusosan toinen tulisija, Porin Matti -uuni, joka lämmittää myös vanhaa puolta. Uunin ja alas vievien portaiden välissä on aita. Parven tähänkin reunaan voidaan tarvittaessa kiinnittää kaide turvalasista.

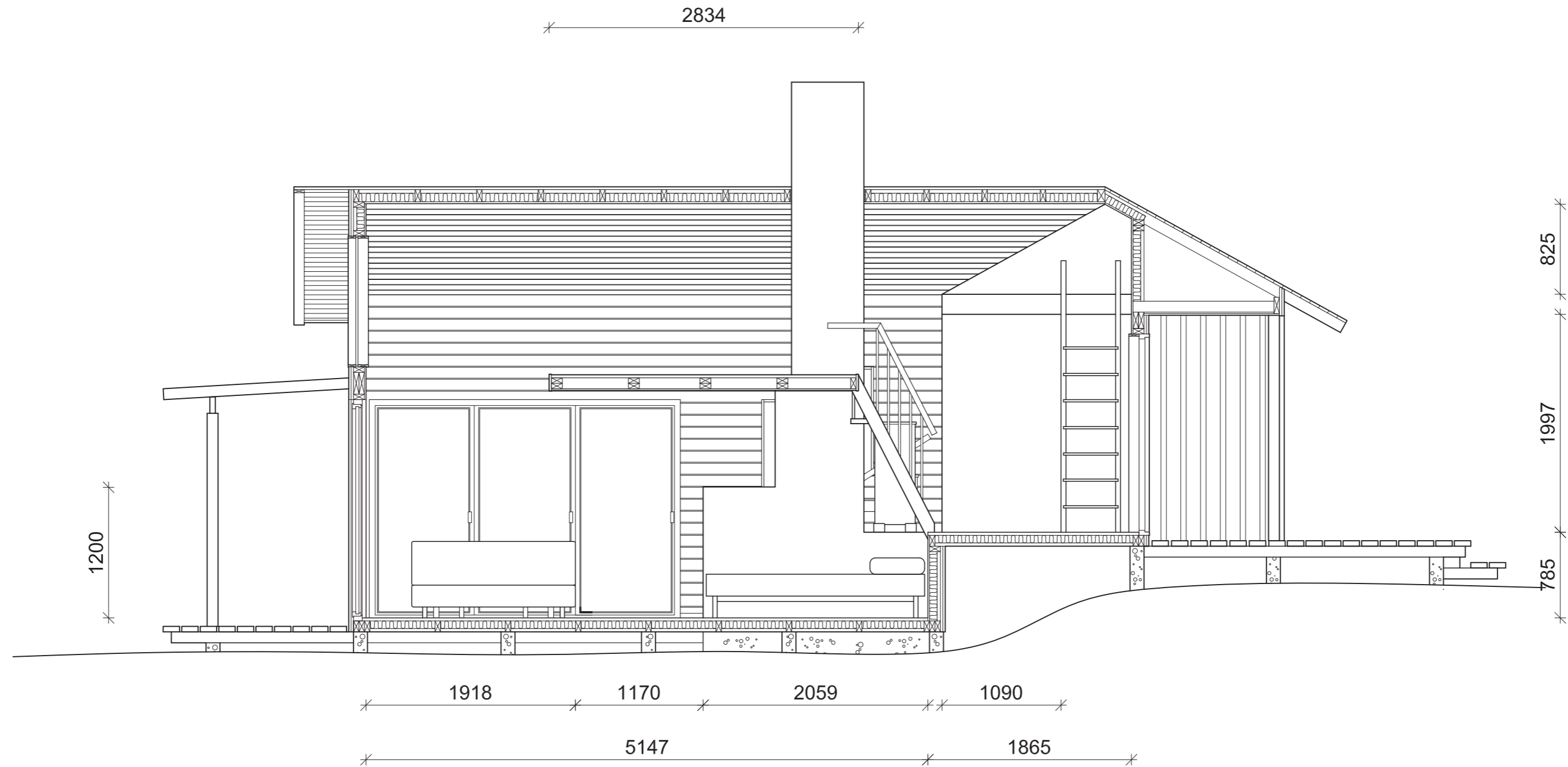
Leikkaus E–E

Oleskelutilassa on kahdenistuttava sohva, nojatuoli ja sohvapöytä.
Päädyn kapea ikkuna antaa valoa parvelle.

Leikkaus F-F

Takan sivustalla on tilaa sängylle.

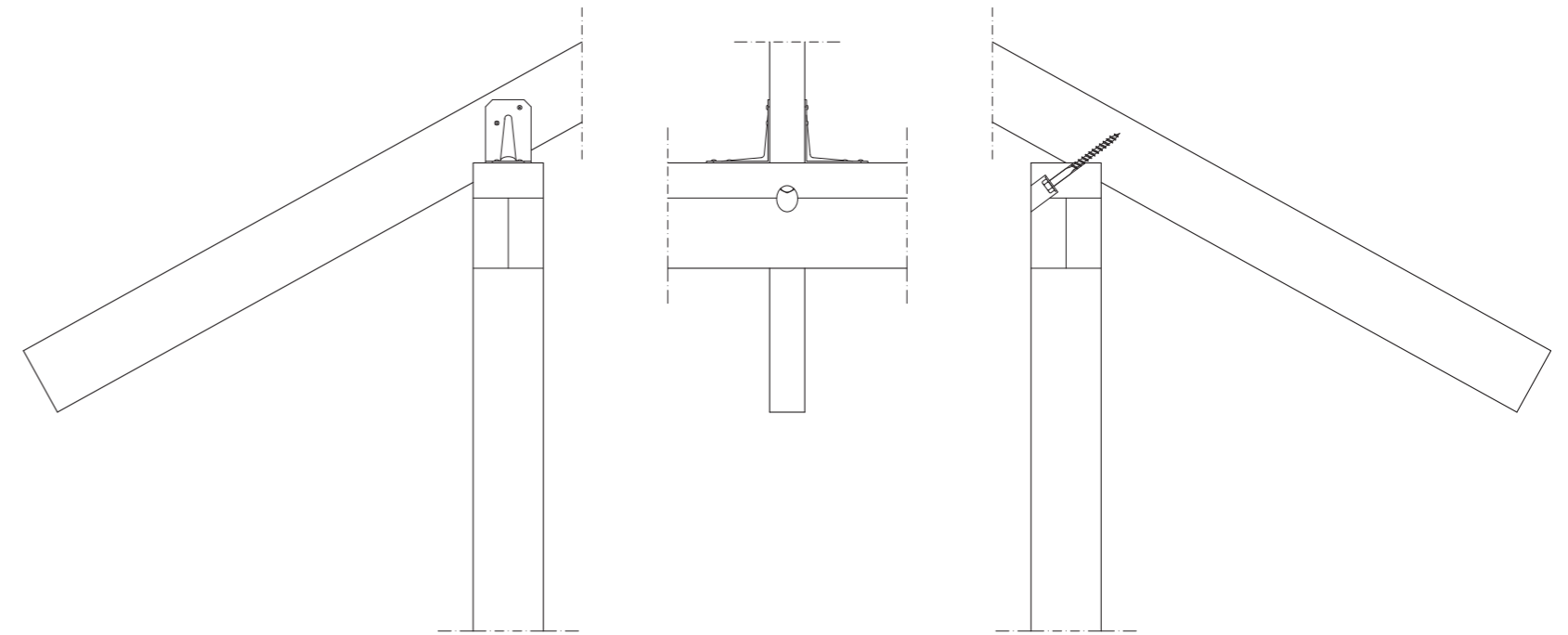
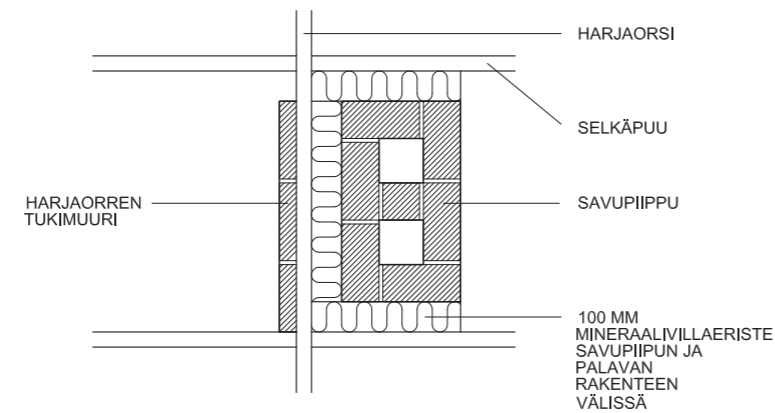

5.2 Rakennepiirustukset ja detaljit

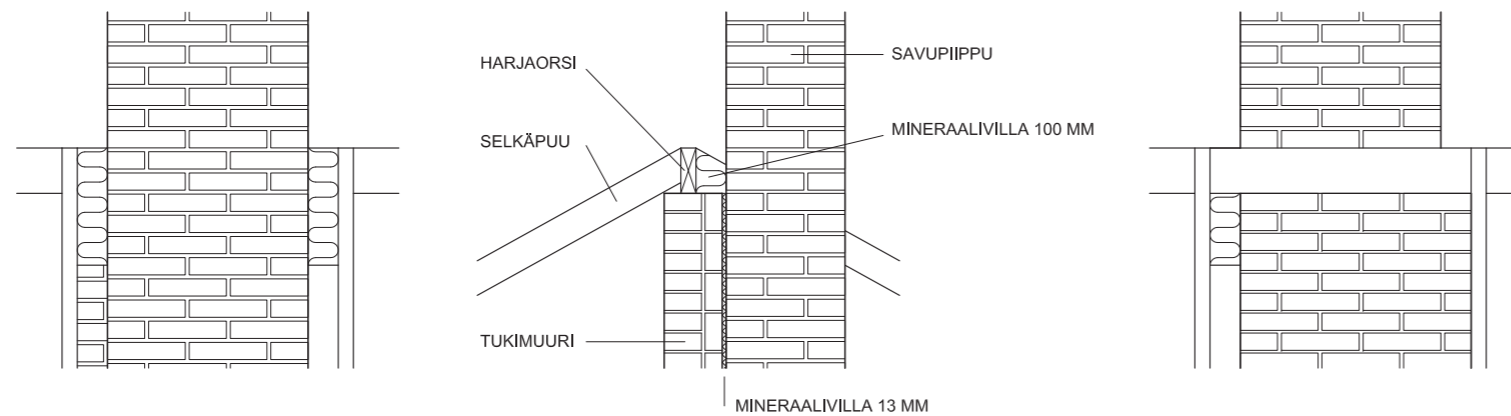

Kattorakenteen detaljipiirustukset

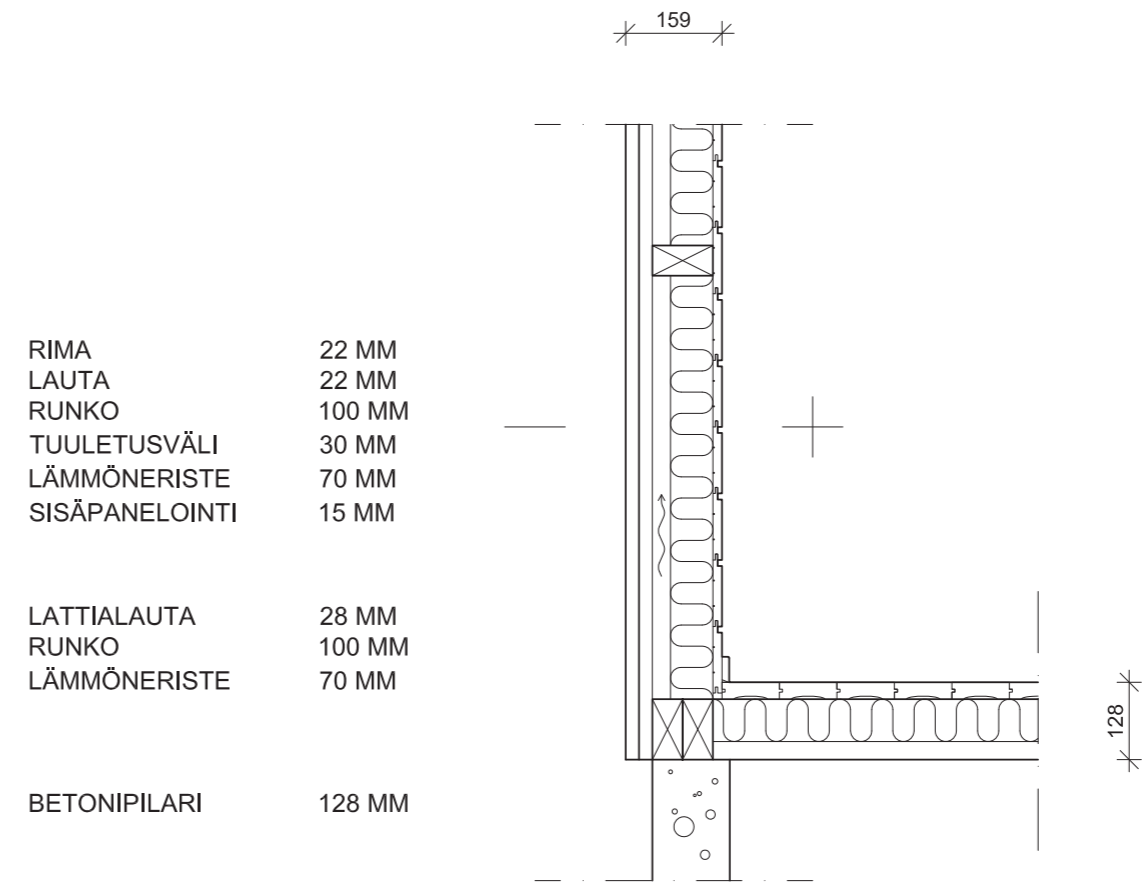
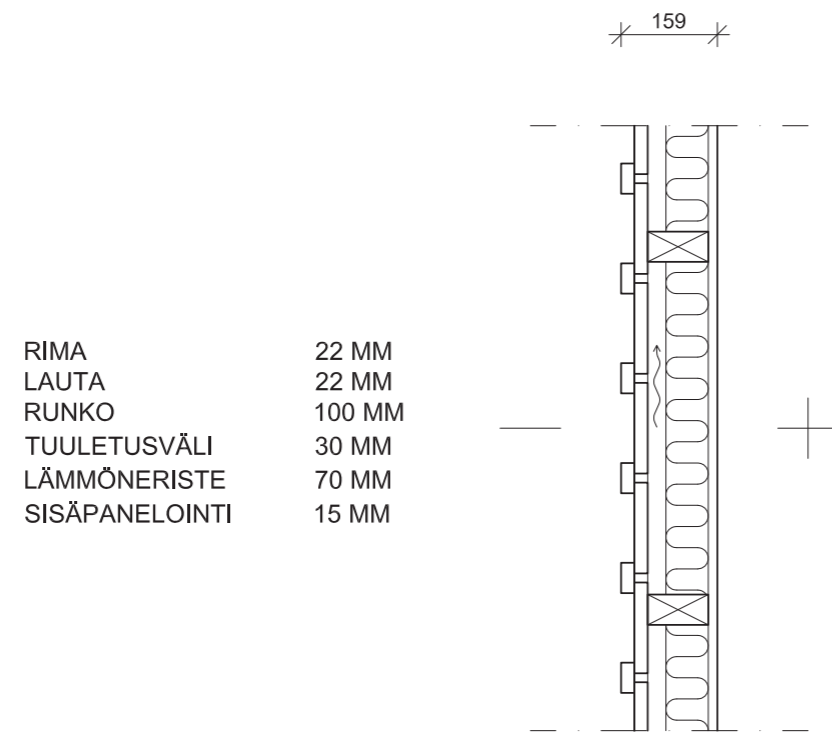
Kattorakenteessa ei ole varsinaisia vetotankoja, koska ne häiritsevät huoneen tilantuntua. Parvi korvaa vetotangot jäykistäen rakennetta (ks. Luku 5.1, leikkaus F–F). Katon harjalla on harjaorsi, johon selkäpuut kiinnitetään ja joka tuetaan tiilimuuriin sekä päädyistä rakenteeseen (kuvat 1–4). Tiilimuuuri muurataan maapohjaisen betonivaluperustuksen päälle savupiipun kylkeen. Muurin ja hormin väliin jätetään 13–15 mm mineraalivillasauma. Harjaorsi ja selkäpuut eristetään 100 mm paksulla mineraalivillalla savupiipusta. (Ks. RT 51-10653 -kortti.)

Selkäpuut lovetaan ja kiinnitetään molemmin puolin kulmalevyillä sivupalkkeihin. Lisäksi selkäpuut kiristetään palkkeja vasten täkkipulteilla.

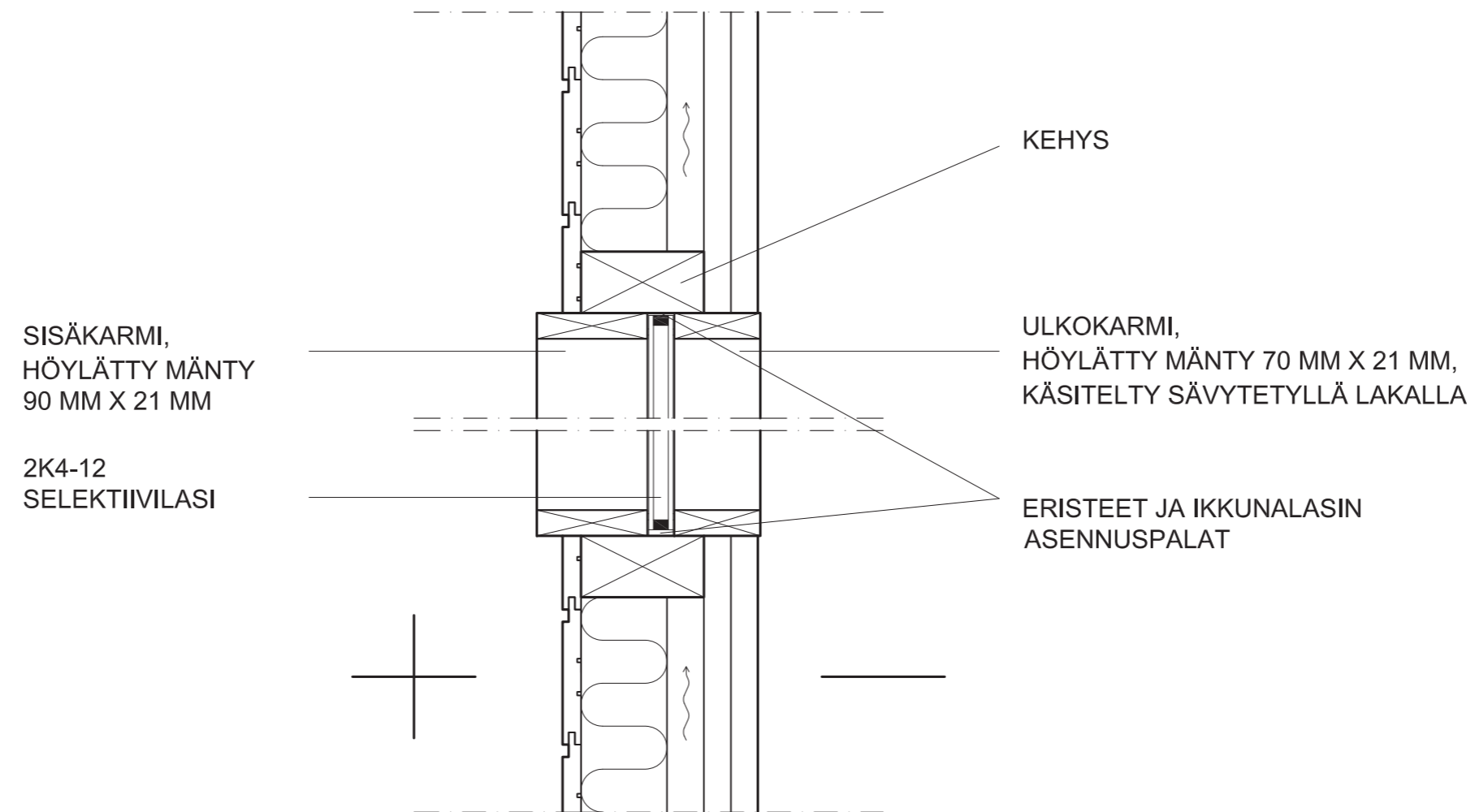
Seinä- ja lattiarakenteen leikkaus

Ikkunan rakennedetalji

Ikkunalasi on sisä- ja ulkokarmin välissä, jotka kiinnitetään ikkunakehykseen.

Ikkunalasin ja karmien välit eristetään. Ikkunat eivät ole avattavia.

Liukutaitto-ovet

Lounais- ja luoteispuolella on Schücon liukutaitto-ovet. Ne voidaan avata ulospäin kuten tavalliset ovet tai taittaa kaikki ovilehdet sivulle, jolloin sisä- ja ulkotilat yhdistyvät ja oleskelutila jatkuu ulos.

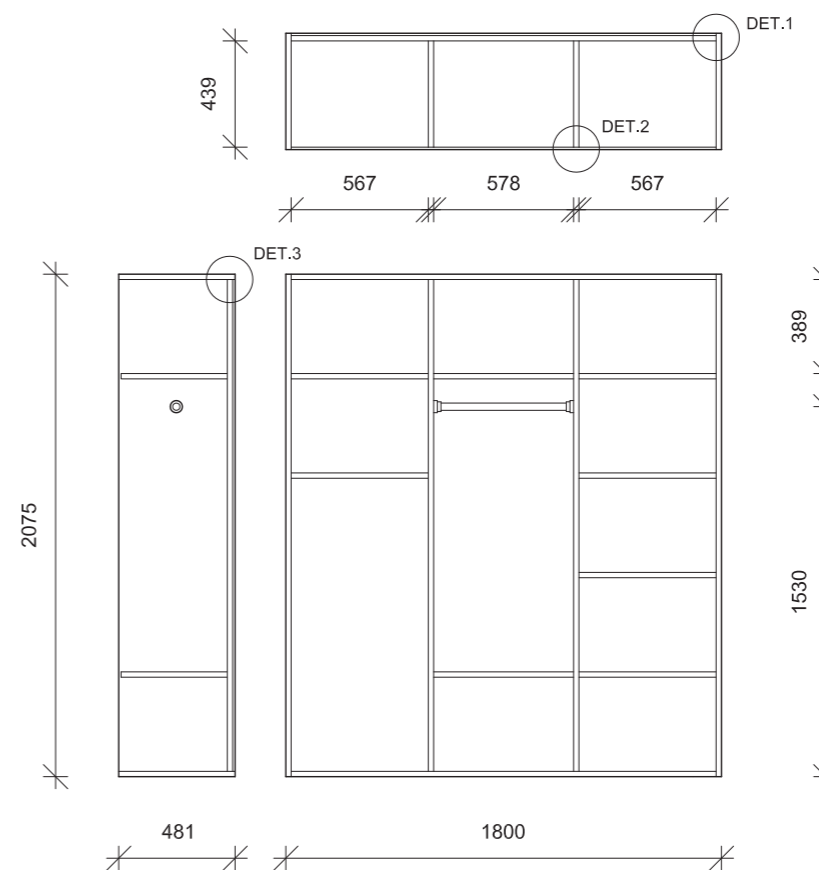
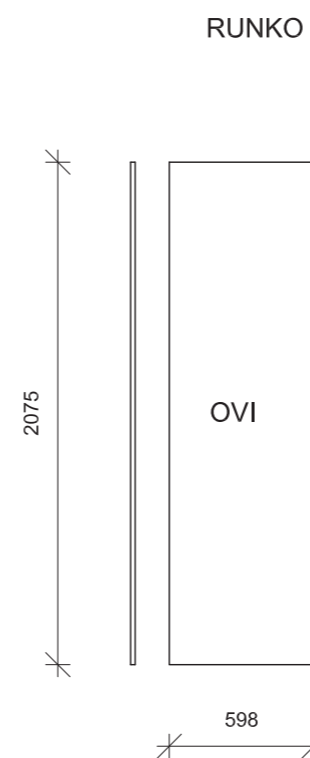
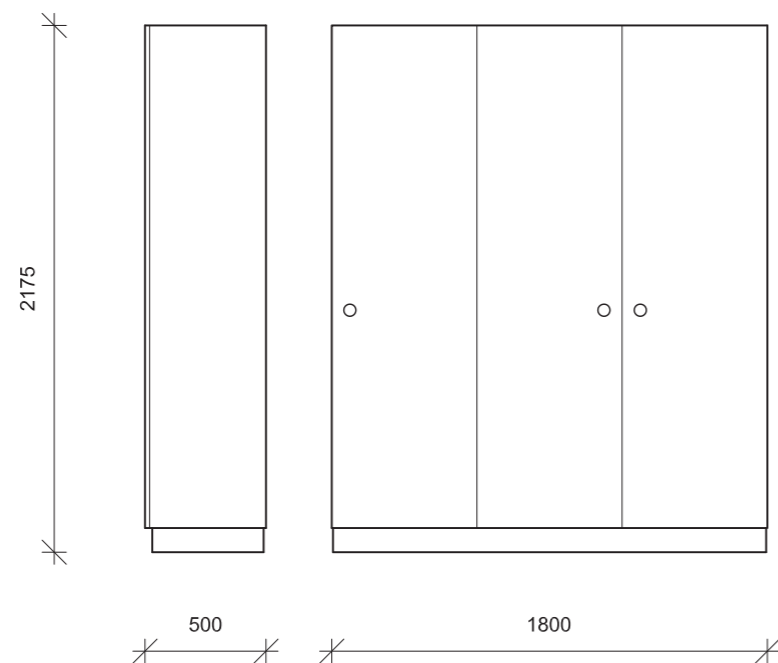
Rajaton värivalikoima kaikille liukuovijärjestelmille

Ovien ja ikkunoiden värimaailma tarjoaa rajattomat mahdollisuudet.

Profiilien pinnat voivat olla erivärisiä rakennuksen sisä- ja ulkopuolella, mikä mahdollistaa yksilöllisten toiveiden toteuttamisen. Schücon asiantuntijat tarjoavat mielellään apua.

Eteisen kaappi

RUNKO JA HYLLYT 22 MM MDF-LEVYÄ.
RUNGON NÄKYVÄT ULKOPINNAT JA REUNAT
MÄNTYVIILUTETTU SYYSUUNTA PYSTYSUORAAN.
SISÄPINTA MAALATTU.

HYLLYT MAALATTUA 22 MM MDF-LEVYÄ.
6 KPL 439 MM X 567 MM
2 KPL 439 MM X 578 MM

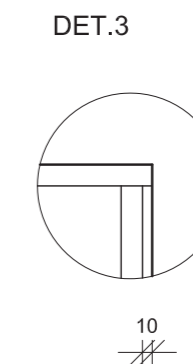
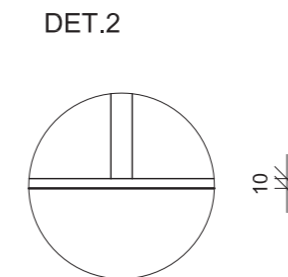
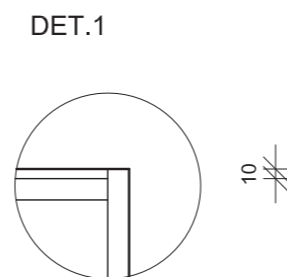
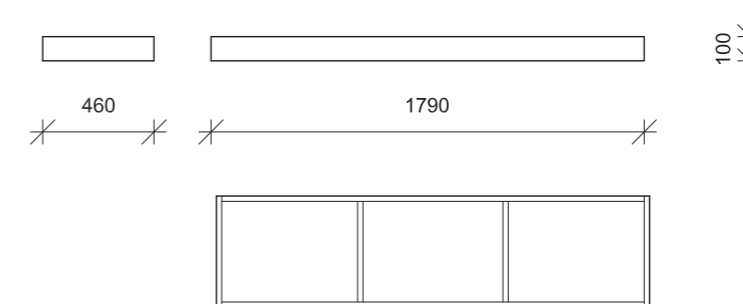
VAATETANKO 500 MM, \varnothing 30 MM

OVET MAALATTUA 19 MM MDF-LEVYÄ.
KÄYNTIVÄLI 4 MM

SOKKELI 22 MM MDF-LEVYÄ.
MÄNTYVIILUTETTU SYYSUUNTA POIKITTAIN.

MAALI: PUOLIHIMMEÄ VALKOINEN

SOKKELI

5.4 Verhoilumateriaalit

ulkoverhoilu

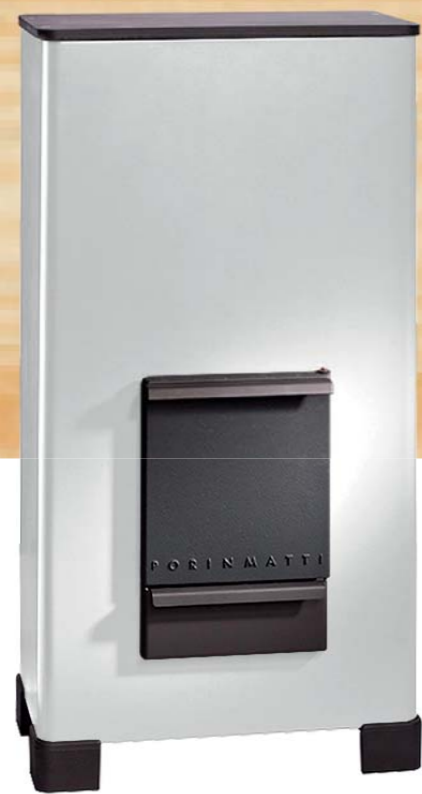
ovent ja ikkunat
(ulkopinnat)

kattotiilet

sisäpanelointi
(käsittelemätön)

lattia
(kiiltolakattu)

5.5 Kalusteet

eteistilan Porin Matti -uuni

sohvipöytä

Fanett-tuolit

Aldo-ruokapöytä

Holkki-sohva ja -nojatuoli

6 Pohdintaa

Laajennusosan suunnittelun lähtökohtina oli saada lisätilaa, sovittaa uudisosa luontevasti olemassa olevaan rakennukseen ja maastoon, hyödyntää mökin ympäristöä monipuolisemmin sekä uudistaa Saaren rakennusperinnettä. Toteutuneessa suunnitelmassa nämä ajurit on otettu huomioon ja ne näkyvät mielestäni hyvin tekemissäni ratkaisuisissa, vaikka tämän opinnäytetyön puitteissa mökin ympäristön laajempi kehittäminen rajautuikin pois. Laajennusosan ympärillä olevat terassit luovat kuitenkin hyvän pohjan tuleville suunnitelmille.

Suunnittelun tavoitteet saavutettiin. Siirtämällä nukkumis- ja oleskelutilat alkuperäisestä mökistä laajennusosaan onnistuin tekemään näiden toimintojen ympäristöstä rauhallisemman ja saamaan samalla enemmän tilaa ruoanvalmistukselle ja aterioinnille. Näin pystyin suunnittelemaan mökille yksityisen ja puolijulkisen osan. Näitä puolia yhdistämään suunnittelin laajennusosaan eteistilan, jossa on runsaasti lisää säilytystilaa ja joka toimii kulkua ohjaavana siirtymätilana. Laajennusosan myötä mökkiin saatiin lämpöä ja tunnelmaa luova tulisija. Samalla ratkaisin alkuperäisen mökin lämmitysongelman eteistilan tulisijalla. Myös kulkuyhteys mökin taakse selkeytyi. Ensi näkemältä saattaa tuntua, että ovia on paljon näin pieneen mökkiin, mutta Saarella eletään paljon ulkona ja käynti sisätiloihin on oltava helppoa. Siksi on suunnitteluratkaisuni on perusteltu.

Suunnittelussa vaikeinta oli irrottautua Saaren rakentamisperinteestä. Liian poikkeavat ratkaisut tuntuivat heti vierailta ja Saarta ajatellen vääriltä ja sopimattomilta. Toisaalta taas ne suunnitelmat, joissa poikkesin tyylistä vain vähän, olivat tämän työn lähtökohtia ajatellen liian tavanomaisia. Tiedostan toki, että tekemäni ”irtiotto” ei ole radikaali, päinvastoin joidenkin mielestä se voi olla jopa huomaamaton. Mielestäni Saaren rakennuskantaa kuitenkin uudistaa merkittävästi runsas lasipintojen käyttö julkisivuissa, mökin avonaisuus ja neljän metrin huonekorkeus. Vaikka olenkin tyytyväinen laajennusosan suunnitelmaan, en osaa objektiivisesti arvioida, olisiko se Saaren ja isoisäni aloittaman perinteen arvoinen.

7 Yhteenveto

Tässä opinnäytetyössä olen suunnitellut laajennusosan kesämökkiini, joka sijaitsee perheeni kesäpaikassa, Saarella. Taustoittaakseni tekemiäni suunnitteluratkaisuja olen esitellyt Saarta ja sen vanhaa rakennuskantaa. Erityisesti olen käynyt läpi laajennettavaa mökkiä, koska sitä koskevat valintani vaikuttavat olennaisesti uuden osan suunnitteluun. Olemassa oleva osa noudattaa tyyllisesti Saaren rakennusperinnettä, mutta tässä suunnittelutyössä näkökulmana on uuden luominen vanha huomioon ottaen. Laajennusosa on vanhaan rakennuskantaan istuva mutta samalla moderni.

Kuten opinnäytetyössä käy ilmi Saari on minulle erittäin rakas paikka. Siksi työ on pitänyt otteessaan ja sitä on ollut antoisa tehdä. Suuri tunnearvo ja paikan tuttuus ovat kuitenkin myös vaikeuttaneet työn tekemistä. Tekemiäni ratkaisuja on ollut välillä vaikea selittää, sillä ne ovat osittain intuitiivisia. Olen myös pohtinut prosessin edetessä, välittykö työssäni Saaren tunnelma, joka on iso osa opinnäytetyötäni ja auttaa avaamaan sitä.

Vaikka suunnittelemani laajennusosa ei koskaan toteutuisi, suunnitelmasta on hyötyä Ison mökin ja saunan tulevissa peruskorjaushankkeissa. Muuallakin Suomessa kesäasuntoja korjataan, laajennetaan ja niiden varustelutasoa kohennetaan. Ehkä tämä työ antaa uusia näkökulmia myös näihin projekteihin.

Lähteet

- Aho, Seppo & Ilola, Heli 2006. Toinen koti maalla? Kakkosasuminen ja maaseudun elinvoimaisuus. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.
- Alasuutari, Maarit ja Pertti 2010. Mökkihulluus. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
- Kolbe, Laura 2004. Unelma toisesta kodista. Julkaisussa Suomen kulttuurihistoria 4. Koti, kylä, kaupunki. Toim. Kirsi Saarikangas, Pasi Mäenpää ja Minna Sarantola-Weiss. Helsinki: Tammi. 62–64.
- Purhonen, Semi et al. 2014. Suomalainen maku. Kulttuuripääoma, kulutus ja elämäntyylien sosiaalinen eriytyminen. Helsinki: Gaudeamus.
- RT 51-10653. 1998. Muuratut tulisijat ja savupiiput. Rakennustieto Oy.
- Saarikangas, Kirsi et al. (toim.) 2004. Koti, kylä, kaupunki. Helsinki: Tammi.
- Tilastokeskus 2014. Kesämökit 2013. <http://www.stat.fi/til/rakke/2013/rakke_2013_2014-05-23_kat_001_fi.html> (Luettu 1.4.2015)
- Vasama Antti 2013. Maan kasvukunnon parantaminen mekaanisesti. Hämeen Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö.

Kuvalähteet

- Sivu
- 6 kesäkuva / perhealbumi
- 7 sisäkuva / perhealbumi
- 9 mökki, alkuperäinen / perhealbumi
- mökki, jatkettu / perhealbumi
- 10 kesäkuvat / perhealbumi
- 11 kaikki kuvat / perhealbumi
- 12 mökki, rakenteilla / perhealbumi
- 17 mustavalkoiset kuvat / Sanna Karppanen
- 18 mustavalkoinen kuva / Sanna Karppanen
- 19 eristyskuva / Sanna Karppanen
- 28 moderni mökki / www.cabinporn.com
- vanha mökki / www.cabinporn.com
- interiööri, lasiovet / www.ark-mustonen.fi
- interiööri, puu / www.cabinporn.com
- interiööri, betoni / www.cabinporn.com
- interiööri, kaappi / www.endkal.com
- telttamökki / www.cabinporn.com
- interiööri, panelointi / www.visualremodeling.com
- avattava lasiseinä / www.decomilan.fi
- 51 kaikki kuvat / www.schueco.com
- 53 ulkoverhoilu / www.europeanwood.org
- ovet ja ikkunat / www.eoburton.com
- kattotiilet / www.lovelystock.com
- sisäpanelointi / www.lauta.fi
- lattia / www.netrauta.fi
- 54 uuni / www.porinmatti.fi
- sohvapöytä / www.coffeetabledecorating.com
- tuoli 1 / www.pamono.com
- sohva / www.modeo.fi
- tuoli 2 / www.worldpress.com
- ruokapöytä / www.asko.fi

Kirjallisuutta

- DeCristoforo, R.J. 2007. Housebuilding. A Do-It-Yourself Guide. New York: Sterling Publishing Co., Inc.
- Hagelstam, Katja & Nokela, Leena 2014. Rakas kesäkoti. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Hirvonen, Jukka & Puustinen, Sari 2008. Vapaa-ajan asumisen uudet tuulet. Espoo: Teknillinen korkeakoulu.
- Karlsson, Kristina & Salonen, Kati & Schalin, Mona 2012. Inkoo. Rakennetun kulttuuriympäristön selvitys. Stadionark, Arkkitehtitoimisto Kristina Karlsson, Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy.
- Nieminen, Markku 2009. Kesämökkibarometri. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja.
- Scott, Ernest 1997. Suuri puutyökirja. Helsinki: Tammi.
- Siikanen, Unto 2009. Rakennusaineoppi. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- Väisänen, Päivi (toim.) 2005. Betoni. Perustietoa arkkitehtipiskelijoille. TKK Arkkitehtiosasto.